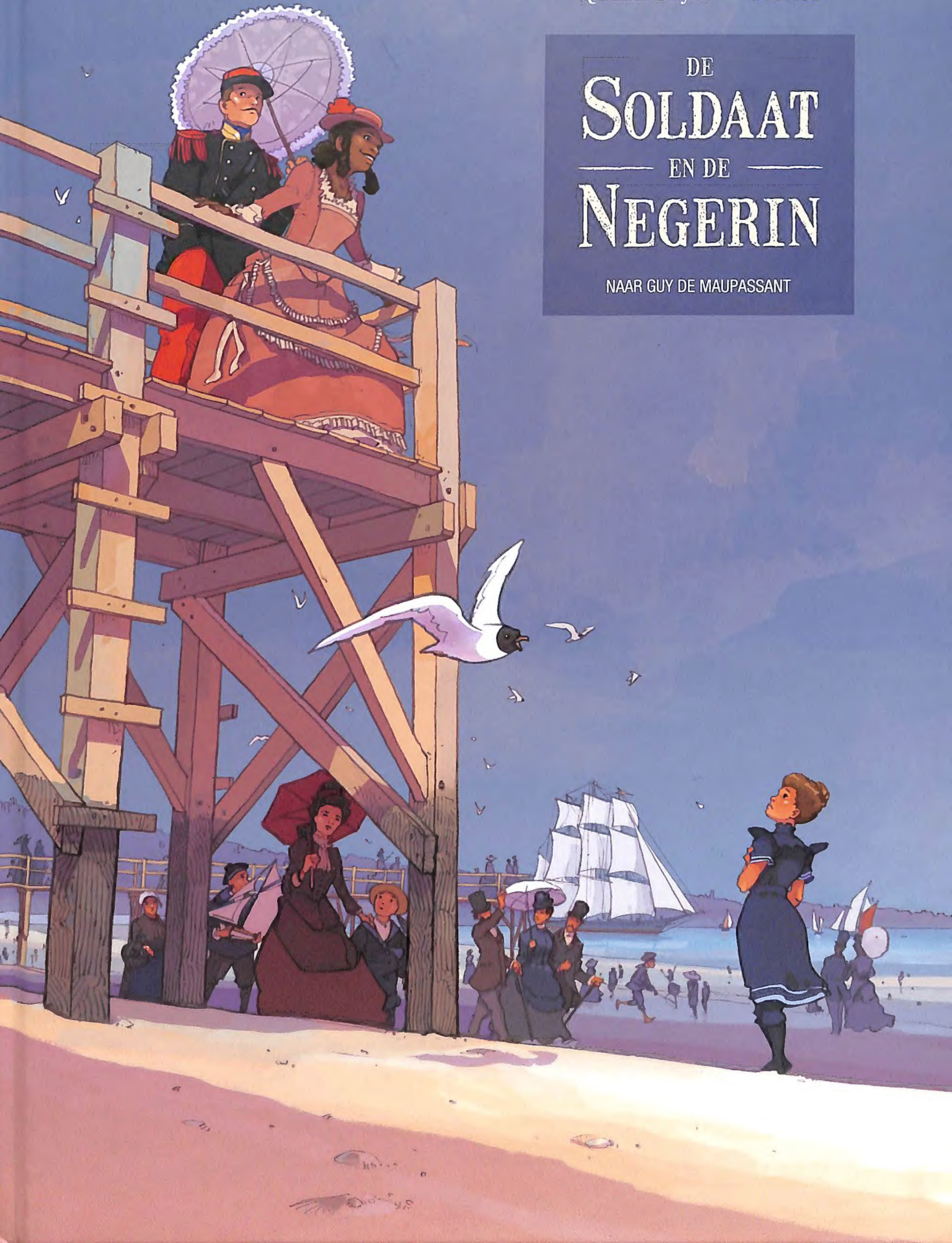
Quella-Guyot • Morice

DE SOLDAAT EN DE NEGERIN

NAAR GUY DE MAUPASSANT

DE SOLDAAT EN DE NEGERIN

NAAR GUY DE MAUPASSANT

scenario Didier Quella-Guyot

tekeningen & inkleuring Sébastien Morice

De kleur van woorden en van de huid!

In Normandië leerde Antoine Boitelle, toen hij soldaat was in Le Havre, de zwarte serveerster uit het *Café des Colonies* kennen. Hij werd stapelverliefd op haar. Maar zijn ouders en dorpsgenoten accepteerden die vrouw met de afwijkende huidskleur niet... Dat is het onderwerp van een van de verbazingwekkendste novellen van Guy de Maupassant, die een accent legt op het landelijke racisme en de angst voor vreemdelingen aan het einde van de negentiende eeuw met ongeletterdheid, bijgeloof, domheid,...

In die periode van triomferend kolonialisme zei men gewoon "neger" en "negerin" zonder er erg in te hebben. Het racisme was "normaal" omdat men nog geloofde in de mythes van de rassen, daar waar er alleen maar culturen bestaan. Woorden als neger(in) zijn tegenwoordig verwijten geworden en het is net daarom dat Aimé Césaire de "négritude" startte, een literaire en ideologische beweging die in de jaren 1930 werd ontwikkeld door zwarte Franse intellectuelen, schrijvers en politici, om aanspraak te maken op rehabilitatie. We hadden in het album het woord dat de Maupassant gebruikte kunnen veranderen, maar zoals dat woord in "al die negers" de ongerustheid van een onwetende vader uitdrukt, zou het de tederheid tenietdoen elke keer Boitelle het op een liefdevolle en bezitterige manier heeft over "zijn negerin", het "vrouwtje met de zwarte huid", met wie hij zo graag wilde trouwen...

Het aanwezige racisme wordt sterk benadrukt door andere zaken, bijvoorbeeld door de scènes die we hebben toegevoegd om erop in te haken: de kameraad uit het leger die met Boitelle spot, de pastoor die de jonge vrouw de toegang tot zijn kerk verbiedt,... dat alles versterkt door fragmenten uit *Le Petit Journal* van 1892 over de tentoonstellingen van inboorlingen, de beruchte "menselijke dierentuinen". Op een moment waarop discriminatie in al zijn soorten ongezonde discussies voedt, is dit verhaal altijd aandoenlijk en ontroerend gebleven en spreekt het nog steeds lezers van vandaag aan, of zou het dat in elk geval moeten doen!

Didier Quella-Guyot

© Bamboo Édition, Quelle-Guyot, Morice
© Saga Uitgaven voor de Nederlandse taal.

D/2017/10295/1
ISBN 9789085524533

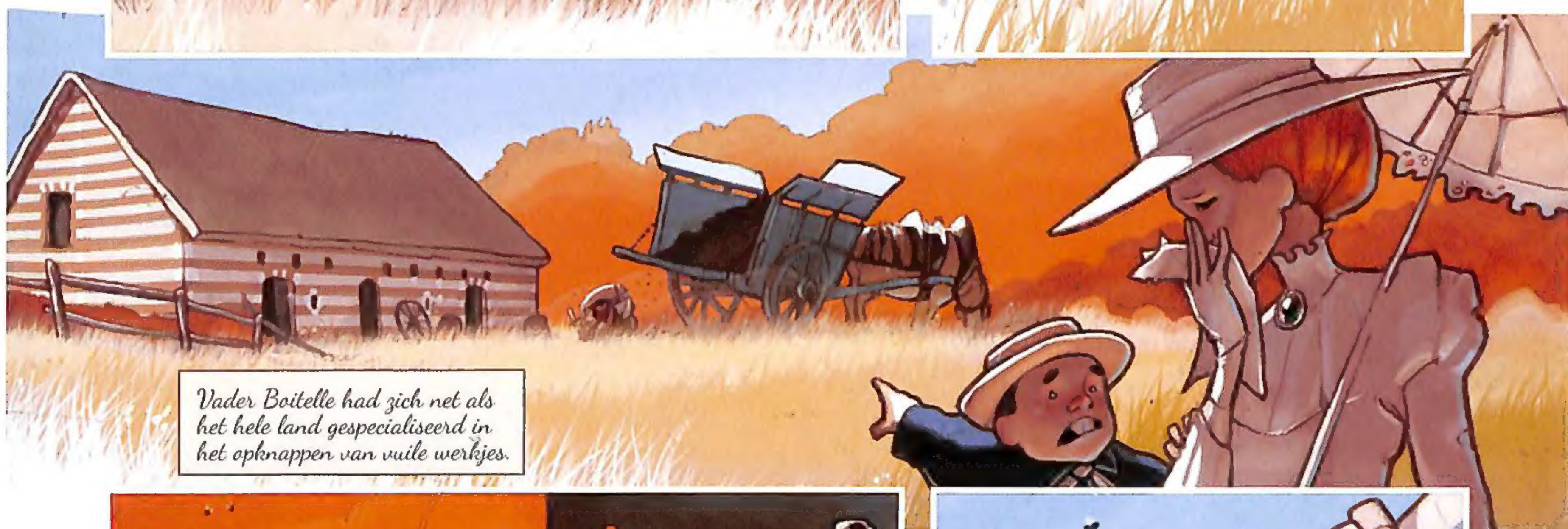
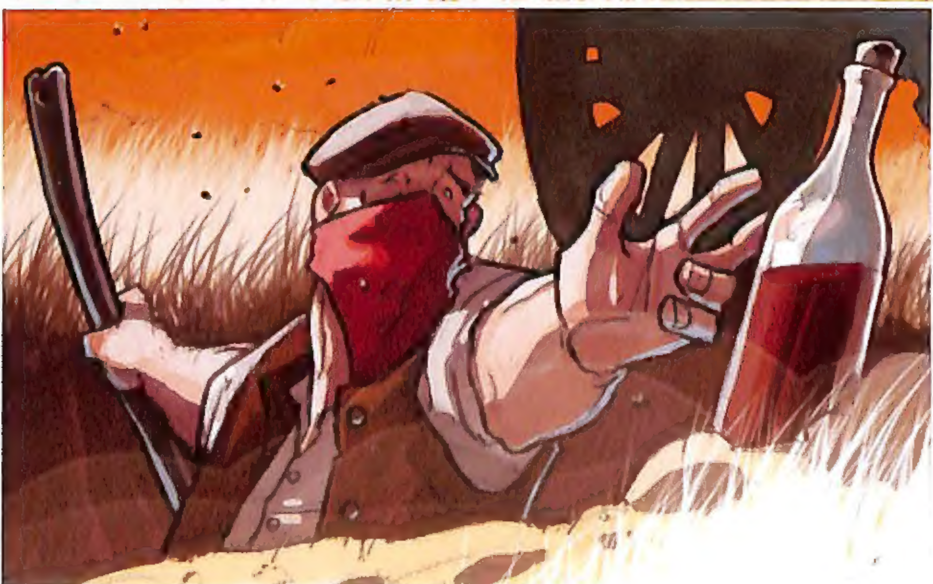
Distributie: Stribbelstrips, Hamont-Achel

Saga Uitgaven
Berkenhagestraat 77
B-8210 Zedelgem

www.sagauitgaven.be

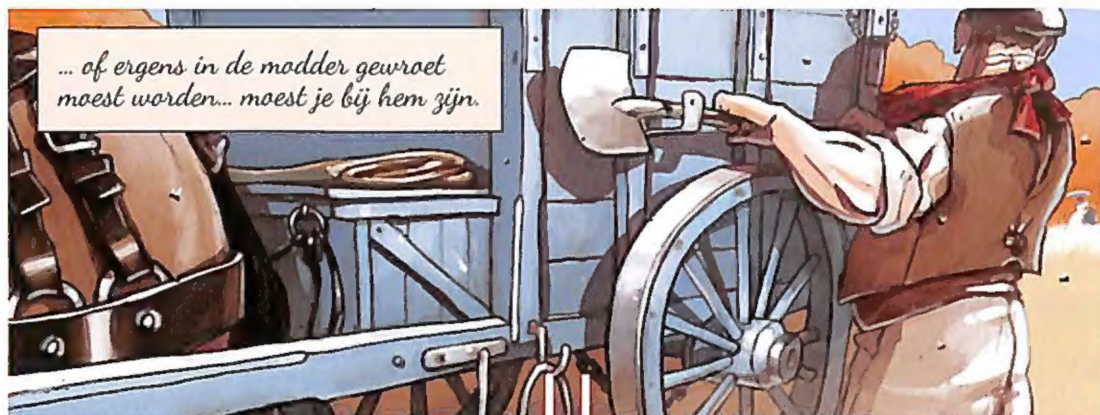

Vader Boitelle had zich net als het hele land gespecialiseerd in het opknappen van vuile werkjes.

Elke keer er een beerput, schoorsteen, pomp of riool moest schoongemaakt worden...
HUMF!

... of ergens in de modder gewroet moest worden... moest je bij hem zijn.

Dan kwam hij langs met zijn afval-werktuigen en zijn klompen vol vet...

... en kwijtte zich van zijn taak terwijl hij onophoudelijk klaagde over zijn beroep.

TOC
TOC

MEESTER AUBALLE?

AH! MENEER BOITELLE. KOM BINNEN, IK ZAL DE BAAS HALEN.

AH, MENEER BOITELLE...
IK... HEU!

IK BEN BLIJ U TE ZIEN.
IK...

MAAR?
IS ER EEN PROBLEEM?

OH, NEE, MENEER AUBALLE...
... GEWOON WAT DUIZELIG.

JUIST, DE HITTE IS LASTIG!
LUCIENNE, BRENG WAT WATER VOOR MENEER BOITELLE, ALSTUBLIEFT!

HIER, DRINK...

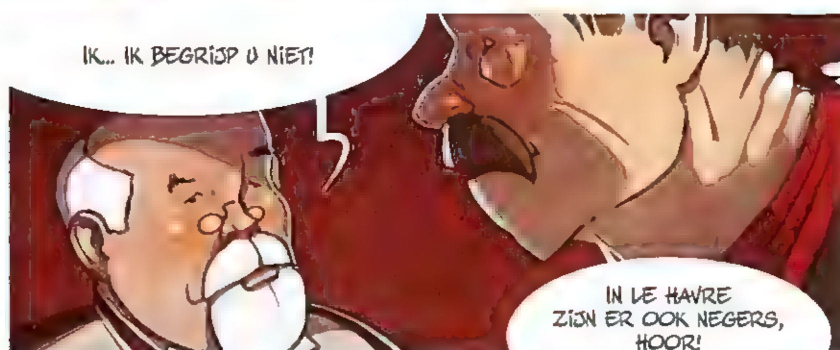

GAAT HET AL BETER?

ZE IS MOOI!
JA, HÉ?... IK BRACHT HAAR MEE UIT AFRIKA.

IK VERBLEEF ER LANG ALS MILITAIR... IK BEN GEK OP AFRIKA!

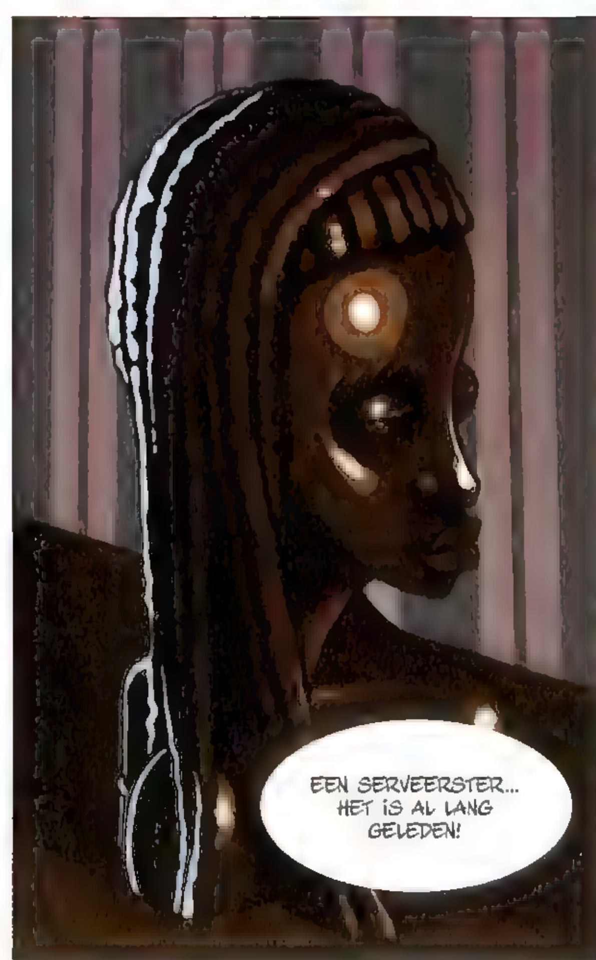

IK WAS OOK SOLDAAT.
AH?! IN AFRIKA?
NEE... IN LE HAVRE...

DAT IS NIET IN AFRIKA.
DAT ZEGT U!

IK... IK BEGRIJP U NIET!
IN LE HAVRE ZIJN ER OOK NEGERS, HOOR!

EN NIET WEINIG!

SOLDATEN DIE BIJ U WAREN?
NEE! NEE... BETER DAN DAT!

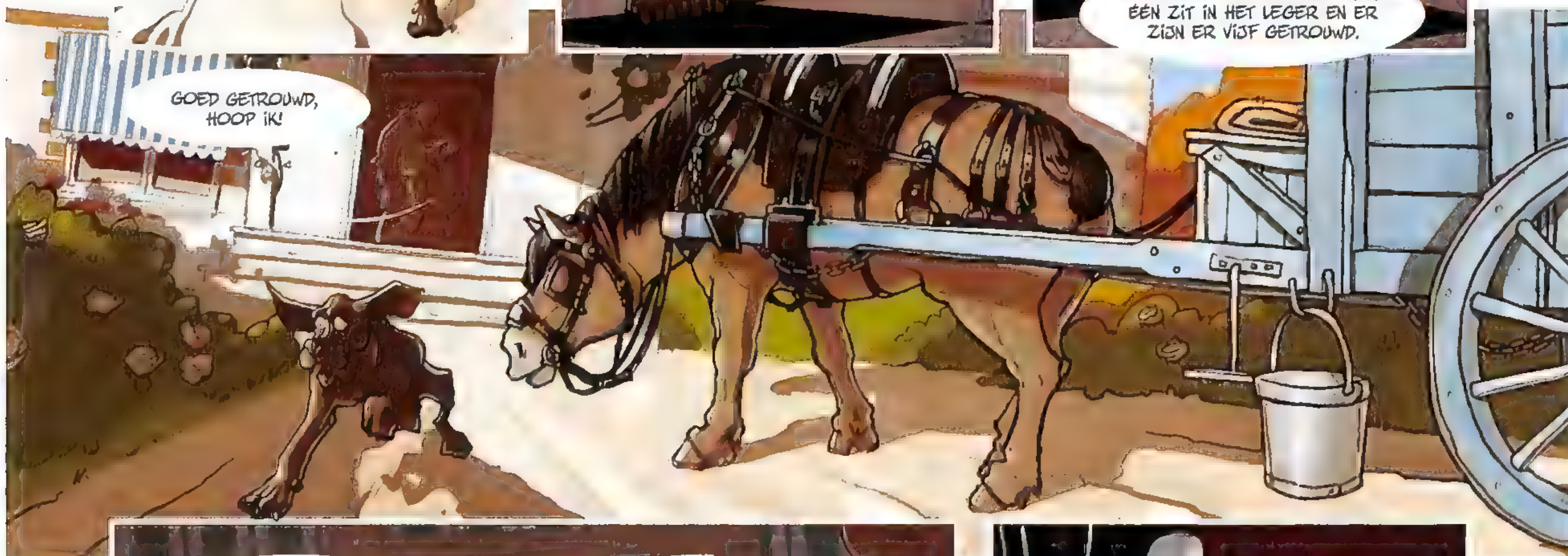

EEN SERVEERSTER... HET IS AL LANG GELEDEN!

ZEG EENS...
MEN HEEFT ME VEEL OVER UW GOEDE WERK VERTELD!

U OEFENT GEEN MAKKELIJK BEROEP UIT!
ER MOET GEWERKT WORDEN!
IK MOET KINDEREN TE ETEN GEVEN.
SNIF !

HOEVEEL KINDEREN?
VEERTIEN.
SNIF
SNIF !

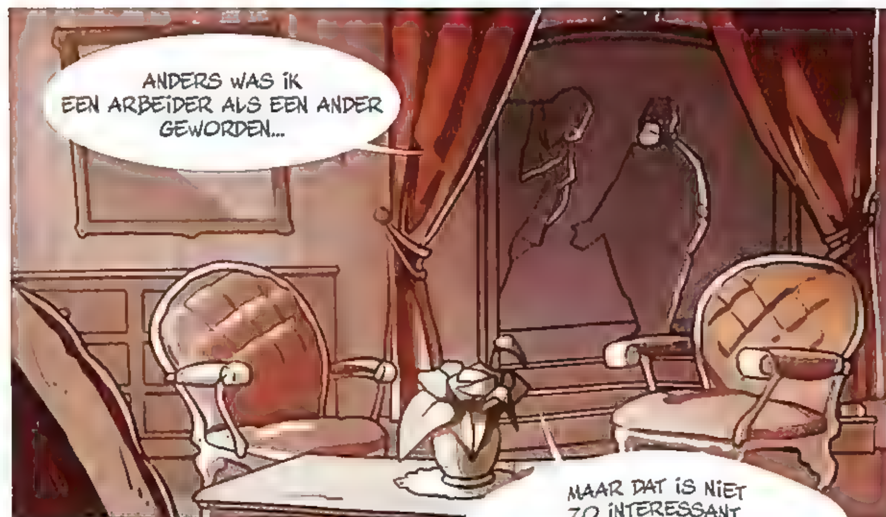

VEERTIEN!?!
PFFFF !
ER WONEN ER NOG ACHT THUIS. EEN ZIT IN HET LEGER EN ER ZIJN ER VIJF GETROUWD.

GOED GETROUWD, HOOP IK!

IK HEB HEN NIET TEGENGEHOUDEN. IK HEB HEN NIETS IN DE WEG GELEGD.
ZE ZIJN GETROUWD MET WIE ZE WILDEN.

JE MAG NIEMAND TEGENWERKEN, DAT LOOPT FOUT AF!

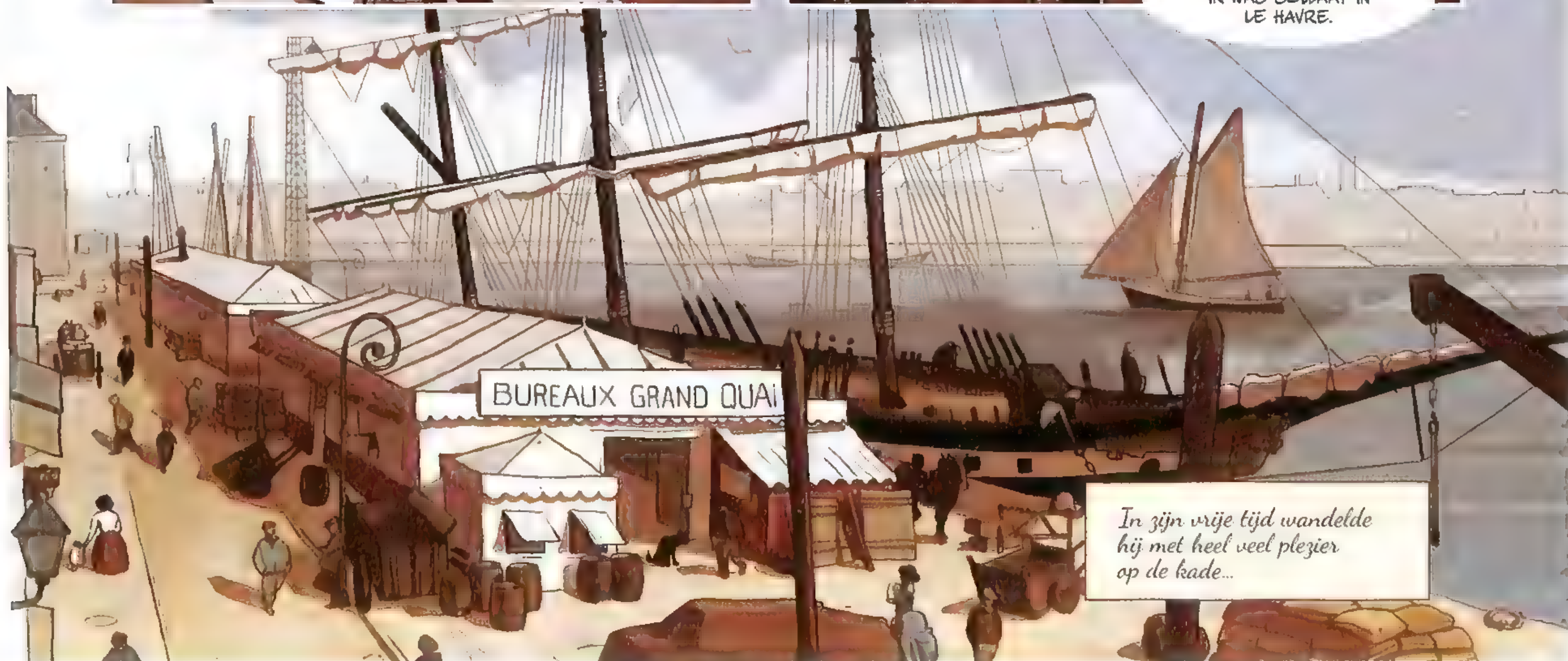

WEET U,
MENEER AUBALLE,
IK BEN EEN AFVALRUIMER
OMDAT MIJN OUDERS
TEGEN MIJN KEUZES
WAREN.
VERTEL DAAR EENS
OVER...

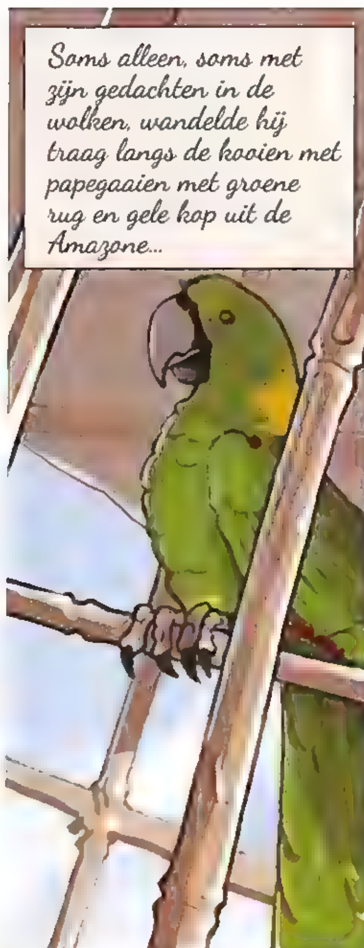

ANDERS WAS IK
EEN ARBEIDER ALS EEN ANDER
GEWORDEN...
MAAR DAT IS NIET
ZO INTERESSANT,
HOOR...

TOCH WEL, VERTEL MAAR.
IK LEER GRAAG MENSEN
KENNEN...

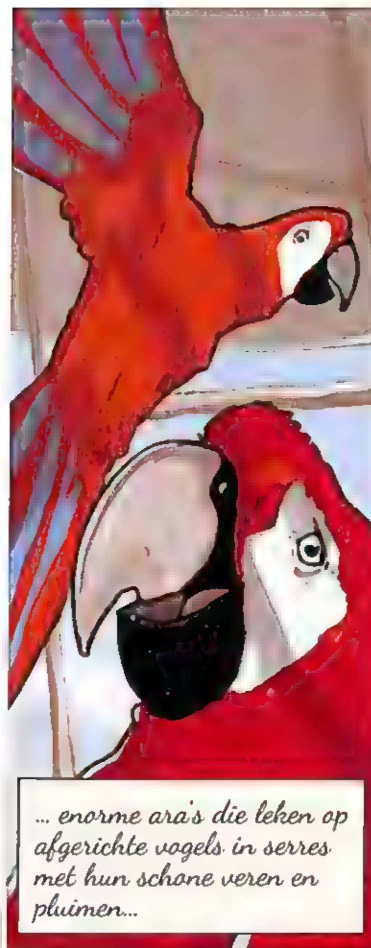

GA ZITTEN!
NEE, MIJN BROEK
IS SMERIG!

ALSTUBLIEFT,
VERTEL MAAR!
WEL...
IK WAS ACHTTIEN JAAR...
IK WAS SOLDAAT IN
LE HAVRE.

BUREAUX GRAND QUAI
In zijn vrije tijd wandelde
hij met heel veel plezier
op de kade...

Soms alleen, soms met zijn gedachten in de wolken, wandelde hij traag langs de kooien met papegaaien met groene rug en gele kop uit de Amazone...

... de papegaaien met grijze rug en rode kop uit Senegal...

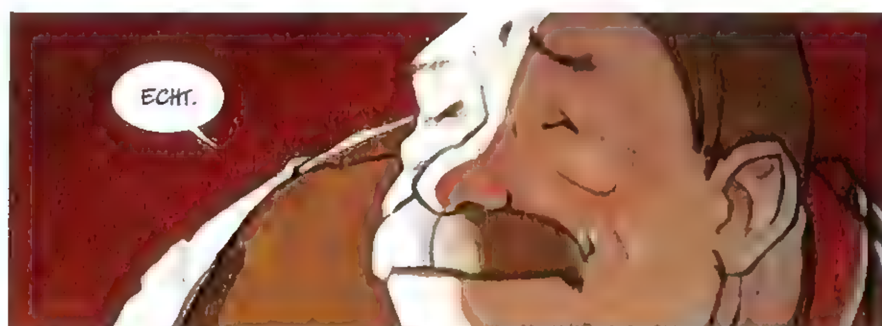

... enorme ara's die leken op afgerichte vogels in serres met hun schone veren en pluimen...

... parkieten in alle groottes die met een minutieuze zorg door een goede miniatuur-god ingekleurd leken...

... temidden het rumoer van schepen die werden gelost, voorbijgangers en voertuigen, een acuut, gemeen, oorverdovend, opdringerig lawaai, stond een afgelegen en buitengewoon bos.
IK WAS ER GEK OP!...

Antoine stopte, lachend en vrolijk, hij toonde zijn tanden aan de gevangen kaketoes die het blinkende rood van zijn kepie en het leer van zijn riem met hun witte of gele kopje begroetten.
Wanneer hij een sprekende vogel tegenkwam, stelde hij hen vragen. En als het dier die dag bereid was om te antwoorden en met hem te praten, was hij tot de avond viel vol blijdschap en tevredenheid.

IK WAS DE GELUKKIGSTE MAN TOEN IK OMRINGD WAS DOOR AL DIE VREEMDE DIEREN!
ECHT?

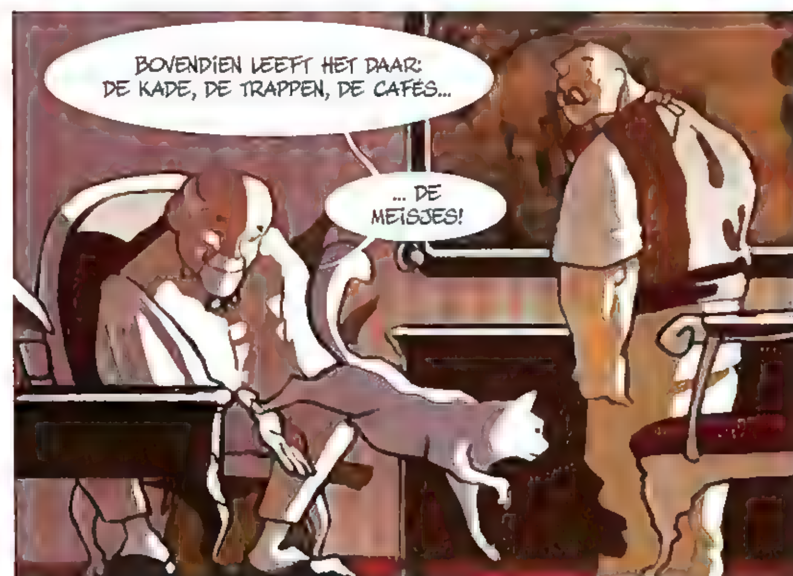

ECHT.

ALS IK NAAR APEN KEEK, KON IK ME VOOR EEN RIJKE MAN GEEN GROTERE LUXE VOORSTELLEN DAN ZULKE DIEREN TE BEZITTEN, ZOALS JE OOK KATTEN EN HONDEN KON HEBBEN.
U HOUDT VAN HET EXOTISCHE!...

DAT IS HET MISSCHIEN!

ALS IK NAAR HEN KEEK, DROOMDE IK VAN REIZEN, VAN VERRE LANDEN.

DIE VOORKEUR, DAT WIST IK ZEKER, ZAT IN MIJN BLOED. VOOR ANDEREN IS DAT DE JACHT OF DE GENEESKUNDE.
EN IK KON ME NIET TEGENHOUDEN OM TERUG TE GAAN NAAR DE KADE ELKE KEER DE POORT VAN DE KAZERNE OPENGING...

BOVENDIEN LEEFT HET DAAR: DE KADE, DE TRAPPEN, DE CAFÉS...
... DE MEISJES!

PRECIES!
OP EEN KEER STOPTE IK VOOR EEN GIGANTISCHE ARA DIE ZIJN VLEUGELS STREKTE EN BUIGINGEN MAAKTE VOOR EEN HELE HOFHOUDING PARKIETEN...

ER NET NAAST ZAG IK EEN DEUR OPENGAAN...
DE DEUR VAN EEN KLEIN CAFÉ NAAST DE WINKEL VAN DE VOGELHANDELAAR...

ZEG, BOITELLE, HET WORDT MYSTERIEUS! DRINKEN WE EEN CALVA?

HET WAS EEN MOOI MYSTERIE EN EEN VERDUIVELD MOOIE VOGEL!
?!

BEELD U IN HOE EEN NEGERIN MET EEN GROTE, RODE HOOFDDOEK NAAR BUITEN KWAM!

HIER!
ZE VEEGDE HET VUIL UIT HET ETABLISEMENT OP DE STRAAT.

Café des Colonies

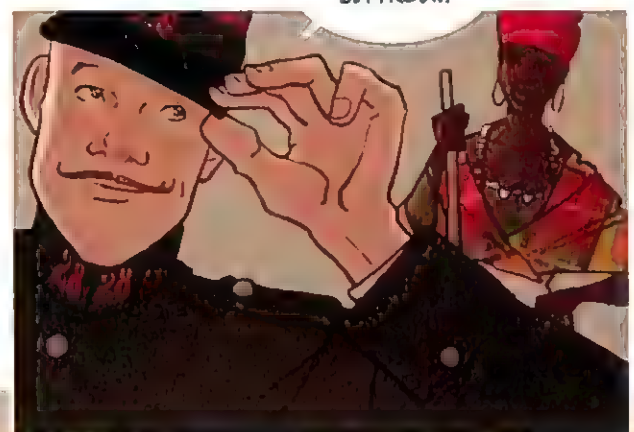

HET WAS DE SERVEERSTER...

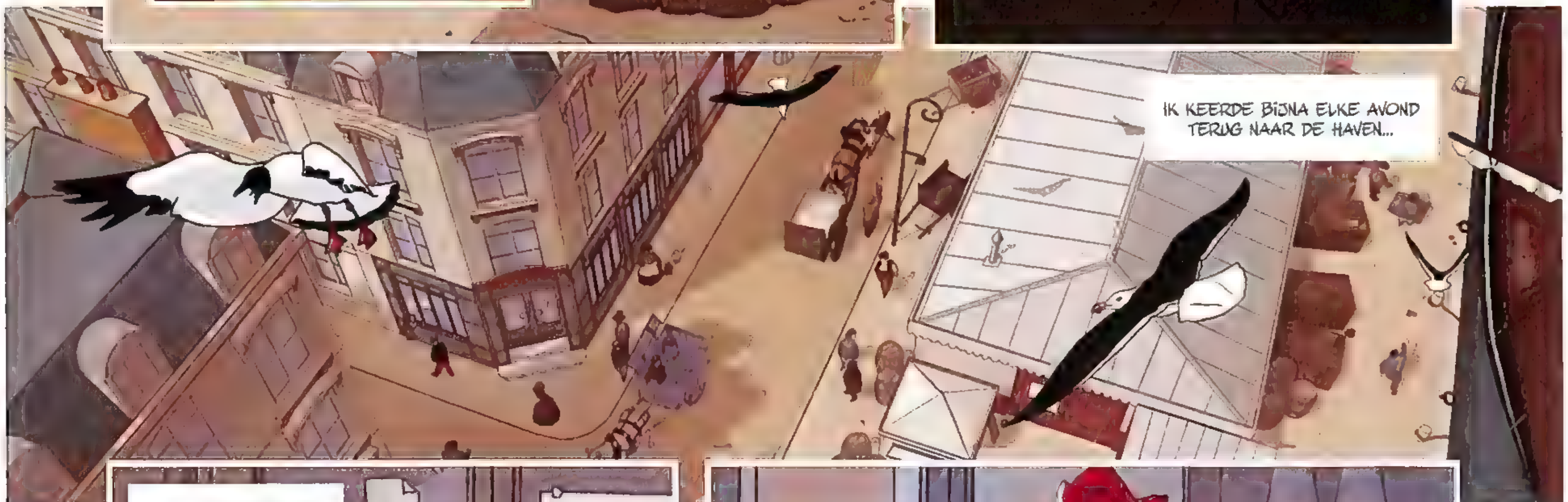

WAT WAS ZE MOOI!

U HINDERT ME
BIJ HET VEGEN,
M'NEER!

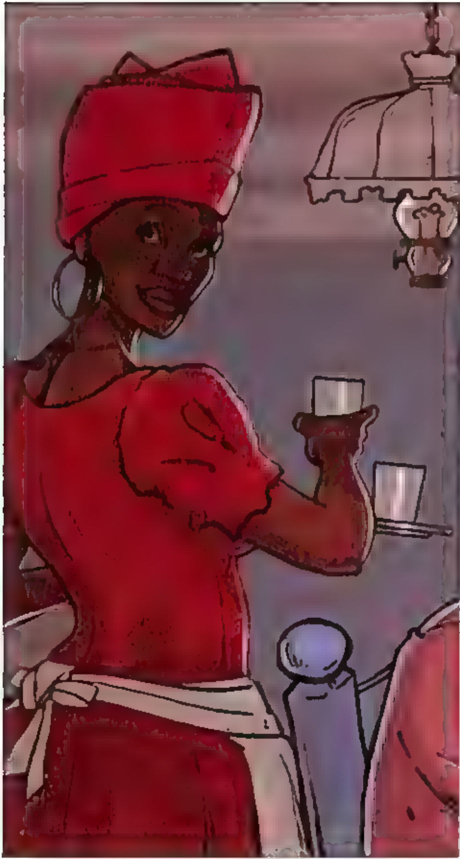

OOHHHH!
IK...

MIJN EXCUSES,
JUFFROUW!

IK KEERDE BIJNA ELKE AVOND
TERUG NAAR DE HAVEN...

... EN IK PASSEERDE
VOORBIJ HET CAFÉ...

... HET CAFE
DES COLONIES!

WE SPRAKEN NIET MET ELKAAR. WE LACHTEN ALLEEN MAAR, DAT WAS ALLES...

Boitelle voelde zijn hart opveren en zag ineens, tussen de donkere lippen van het meisje, de stralende tandenrij blinken, nog helderder dan haar ogen.

Op een dag verzamelde hij eindelijk al zijn moed...

En ging binnen...
KLING!

GOEIEDAG...

... MENEER.

WAT WILT U?
EEN FLES LIMONADE... ALSTUBLIEFT.

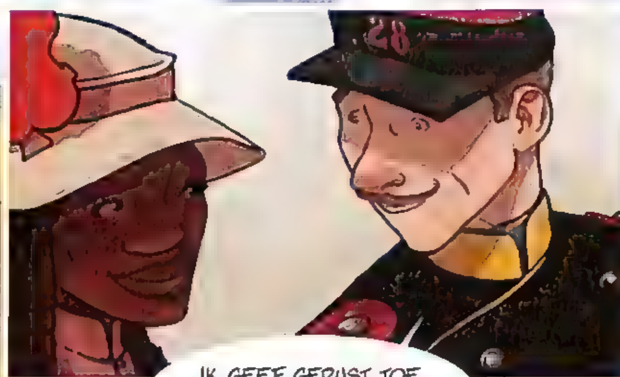
EEN HELE FLES?
VOOR U ALLEEN?
IK WAS VERSTOMD! ZE PRAATTE FRANS ZOALS IEDEREEN!

NEE, NIET ALLEEN VOOR MIJ...
WILT U EEN GLAASJE VAN ME DRINKEN?

HET WAS... HEERLIJK, ZE WAS EEN ECHT SCHATJE!
IK ZIE NOG HOE DE ZWARTE HANDEN VAN DAT VROUWTJE ME BEDIENDEN ZONDER ME UIT HET OOG TE VERLIEZEN...

NOG EEN GLAASJE?

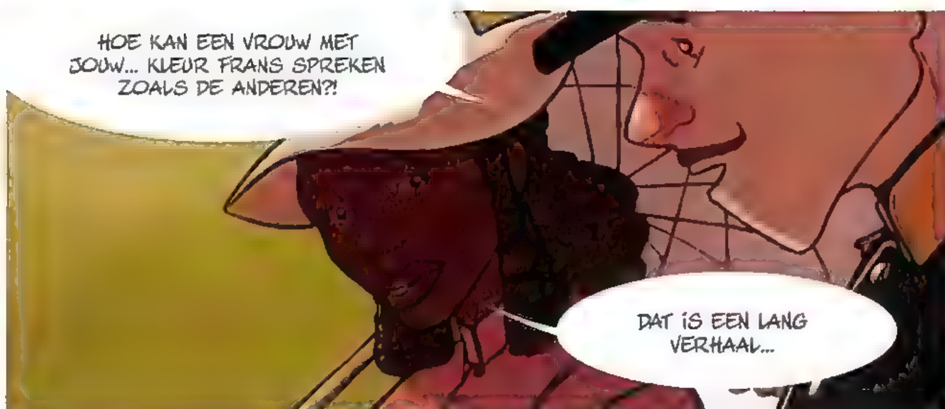

NORÈNE...
... WE ZIEN ELKAAR NU AL DRIE MAANDEN!

IK GEEF GERUST TOE DAT IK IN HET BEGIN BANG WAS.

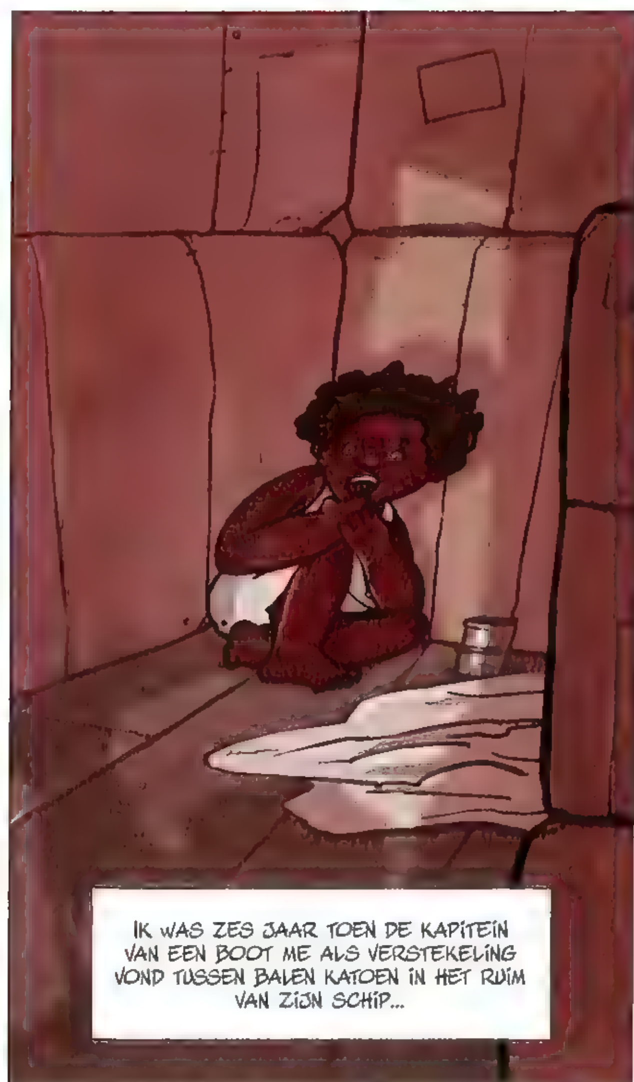

IK HAD NOOIT GEDACHT DAT EEN VROUW ZOALS JIJ DEZELFDE GEDACHTEN ZOU KUNNEN HEBBEN ALS IK!

UITEINDELIJK BEN JE ZOALS ALLE MEISJES VAN HET LAND: SPAARZAAM, EEN WERKSTER, JE BENT GOED OPGEVOED EN JE BENT GELOVIG...

MAAR JE HEBT ME NOG NIET OVER JE LEVEN VERTELD... IS HET GEHEIM?
GEHEIM, NEE...

HOE KAN EEN VROUW MET JOUW... KLEUR FRANS SPREKEN ZOALS DE ANDEREN?!
DAT IS EEN LANG VERHAAL...

EN IK KEN HET NIET HELEMAAL!

IK WAS ZES JAAR TOEN DE KAPITEIN VAN EEN BOOT ME ALS VERSTEKELING VOND TUSSEN BALEN KATOEN IN HET RUIM VAN ZIJN SCHIP...

DAT GEBEURDE ENKELE UREN NA HET VERTREK NAAR NEW YORK.
NAAR NEW YORK?! MAAR DAT IS HEEL VER!
DE BOOT KWAM VAN AFRIKA... MISSCHIEN IK OOK?

MAAR?! ALLEEN, JE HAD KUNNEN STERVEN VAN DE HONGER?
IEMAND HEEFT ME VAST TE ETEN GEGEVEN! MIJN OUDERS MISSCHIEN? IK ZAL HET NOOIT WETEN...

IN ELK GEVAL KWAM DE BOOT IN LE HAVRE AAN... EN DAAR LIET HIJ ME VRIJ!...

IK WERD OPGEVANGEN DOOR EEN VISHANDELAARSTER.
OH! WAT EEN MOOI KINDJE! IS ZE VAN U, KAPITEIN?
TUURLIJK NIET...
ZE IS OP MIJN BOOT GEVONDEN TOEN WE OP VOLLE ZEE WAREN.

ZO SCHATTIG!
ZE KENT GEEN WOORD FRANS!

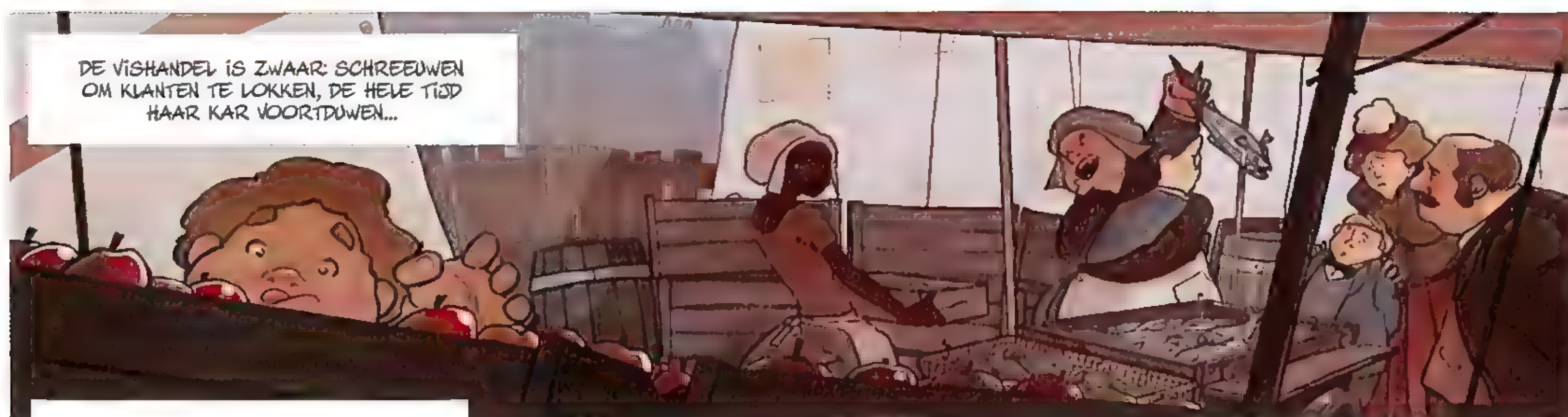

ALS U HAAR WILT, DAN KRIJGT U HAAR!
DIT DIERTJE KRIJGEN? DEZE ZWARTJOEKEL?!

MAAKT U EEN GRAPJE?!
HELEMAAL NIET! ANDERS NEEM IK HAAR MEE NAAR HET WEESHUIS.

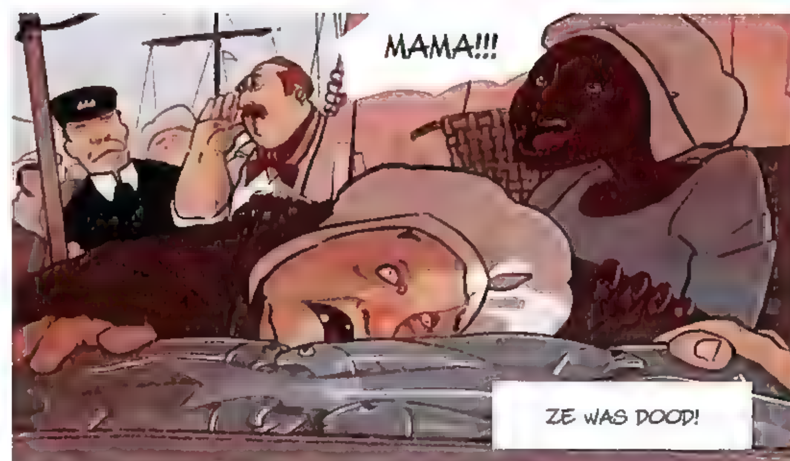

WAAROM NIET? IK HEB NOOIT EEN MAN GEVONDEN DIE ME EEN KIND KON GEVEN. NU KAN IK ME ER OP MIJN LEEFTIJD EEN VEROORLOVEN.
DA'S DAN GEREGELD!

ZE WAS HEEL VRIENDELIJK TEGEN ME. ZE GAF ME EEN VOORNAAM, ZE LEERDE ME FRANS...
ZIJ WAS MIJN ENIGE FAMILIE.

JE ADOPTIEMOEDER? STEL JE ME AAN HAAR VOOR?
ZE IS VIJF JAAR GELEDEN GESTORVEN: DE ALCOHOL HEEFT HAAR GEDOOD, DENK IK.
OH! HET SPIJT ME.

DE VISHANDEL IS ZWAAR: SCHREEUWEN OM KLANTEN TE LOKKEN, DE HELE TIJD HAAR KAR VOORTDUWEN...

OP EEN MORGEN STORTTE ZE PLOTSELING IN OP HAAR VISSEN...
...
MAMA?

MAMA!!!
ZE WAS DOOD!

IK WAS OPNIEUW EEN WEESKIND...
IK HEB EEN FAMILIE. MAG IK DIE MET JE DELEN?

IK WAS VIJFTIEN JAAR. IK BOOD ME DAN AAN EEN VAN HAAR KLANTEN AAN ALS SERVEERSTER.
Café des Colonies
IK BEGRIJP HET, JE HEBT HET MOEILIJK.

IK WEET DAT JE EEN GOED MEISJE BENT.
MOEDIG...

MAAR AAN DE ANDERE KANT... EEN NEGERINNETJE IN HET CAFÉ DES COLONIES...

JE JAAGT DE KLANTEN NOG WEG!

INTEGENDEEL!
HET IS GOED VOOR UW ZAAK. ZE ZULLEN ZEGGEN DAT IK UIT DE KOLONIËN KOM...

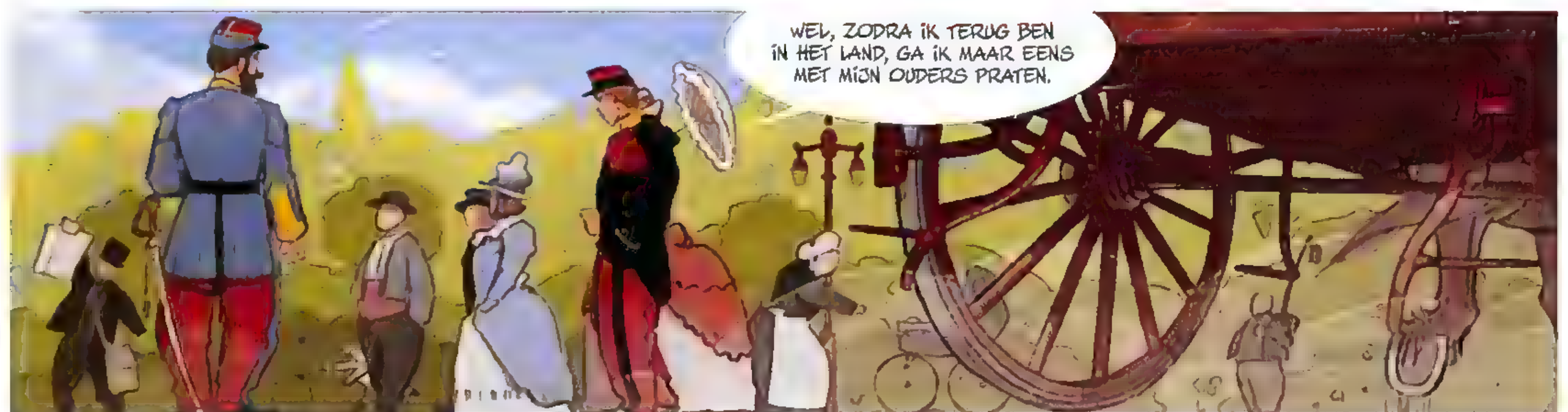
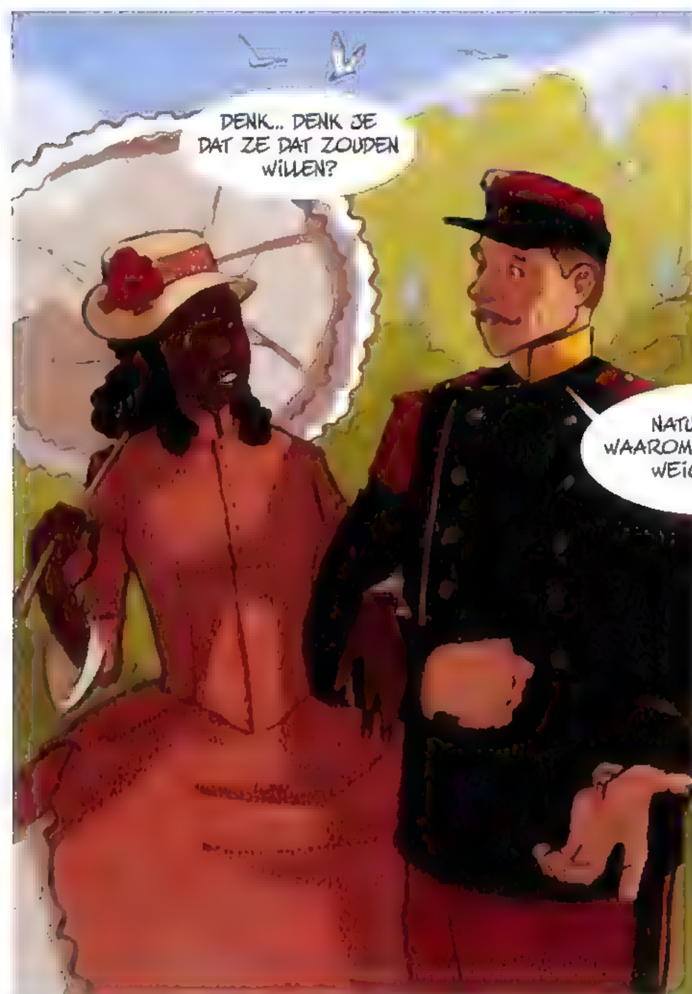

JIJ BENT GEEN UILSKUIKEN, HÈ!
... IK MERK DAT JE NIET OP JE MONDJE BENT GEVALLEN!

EN JE BENT GEEN LELIJKERD!

AKKOORD, IK NEEM JE AAN. ER IS HIER WERK VOOR JE!

ZEG, WE SCHIETEN GOED MET ELKAAR OP...
... WE HOUDEN VEEL VAN ELKAAR, WE VOELEN ONS GOED BIJ ELKAAR...

WAAROM ZOUDEN WE NIET TROUWEN?!
WAT ZEG JE DAAR OP?

OH JA, ANTOINE, JA!

WEL, ZODRA IK TERUG BEN IN HET LAND, GA IK MAAR EENS MET MIJN OUDERS PRATEN.

DENK... DENK JE DAT ZE DAT ZOUDEN WILLEN?
NATUURLIJK. WAAROM ZOUDEN ZE WEIGEREN?!

UITERAARD KUNNEN WE ENKEL TROUWEN ALS ZE ER NIETS OP TEGEN HEBBEN.
IK ZOU NOOIT TEGEN HEN INGAAN.
HOOR JE DAT, NOOIT!

MAAR DAAR IS GEEN AANLEIDING TOE, JE BENT EEN GOED MEISJE.
DAT ZULLEN ZE WEL MERKEN.

De volgende week tijdens een verlof trok hij naar zijn familie die een boerderijtje onderhield in Tourteville, nabij Yvetot.

Hij wachtte tot het einde van de maaltijd. Het moment waarop er drank bij de koffie wordt geschonken en dat de harten helpt openen, vertelde hij hen alles.

OUDERS, IK HEB GOED NIEUWS VOOR JULLIE!

??!

AH!

IK HEB EEN DEKSELTJE GEVONDEN VOOR OP MIJN POT...

JA, EEN MEISJE NAAR MIJN SMAAK...

HET IS EENVOUDIG, ER KAN GEEN ANDERE OP AARDE BESTAAN DIE ZO PERFECT BIJ ME PAST!

WEL WEL. JE HEBT GELUK, ZEG!

EN VAN WAAR KOMT ZE?

LE HAVRE.

EN HAAR OUDERS?

OH, HAAR ARME MOEDERTJE IS DOOD. HET WAS EEN BRAVE VISLEURSTER.

NU IS ZE ALLEEN... MAAR ZE WERKT.

ALS SERVEERSTER IN EEN HAVENCAFÉ!

AH!

OH!

IS...
... IS DAT WEL SERIEUS VOOR EEN JONGE VROUW?
HET IS EEN MEISJE ZONDER VEEL BEZITTINGEN, MAAR DAPPER, SPAARZAAM, GOED OPGEVOED.

AL DIE ZAKEN ZIJN MEER WAARD DAN GELD IN DE HANDEN EN EEN SLECHT HUISHOUDEN, MAMA, DAT WEET JE BEST!
JE HEBT GELIJK, MIJN ZOON.

ZE HEEFT TROUWENS WAT GELD VAN DE VROUW DIE HAAR OPVOEDDE HAAR HEEFT NAGELATEN. HEEL WAT CENTEN EIGENLIJK, EEN KLEINE BRUIDSSCHAT.

"DE VROUW", ZEG JE?
HAAR MOEDER... HAAR ADOPTIE-MOEDER!

De ouders lieten zich meeslepen door zijn betoog, ze vertrouwen hem ook in zijn oordeel en ze zwichtten beetje bij beetje...
... tot hij bij het delicate punt kwam.

MAAR ER IS MISSCHIEN NOG ÉÉN IETS DAT JULLIE ZOU TEGENSTAAN...

Tot dan heeft hij hen niets meer dan haar huidskleur verborgen gehouden...

HEEFT ZE AL EEN KIND?
OH, NEE! ZE IS EEN ERNSTIG MEISJE. ZE IS GELOVIG.
AH! DAT STELT ME GERUST!

WAT SCHEELT ER DAN MET HAAR? HEEFT ZE EEN KLOMPVOET?
NOG MINDER.

IS ZE ZIEK?

OOK NIET, ZE IS STERK, HET SCHATJE!

WAT DAN?

WEL...
NOU, DAT IS EEN BEETJE DELICAAT.

ZEG OP!

HET ZIT ZO...
NORÈNE...

... IS NIET BLANK...

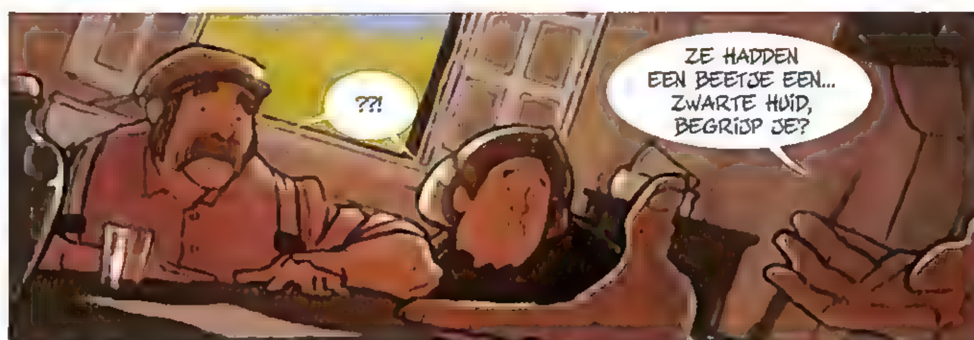

HOEZO, NIET BLANK? WE BEGRIJPEN HET NIET.
ZE HEEFT EEN NOGAL... DONKERE HUID.

EEN EERLIJKE VROUW HEEFT EEN BLANKE HUID!

ZE... ZE KOMT NIET VAN HIER!

JE ZEI VAN LE HAVRE!
HAAR OUDERS WOONDEN IN EEN LAND WAAR DE MENSEN VAN EEN... DONKER RAS ZIJN.

??!
ZE HADDEN EEN BEETJE EEN... ZWARTE HUID, BEGRIJP JE?

ZE KOMT UIT NEW YORK, MAAR HAAR OUDERS ZIJN WAARSCHIJNLIJK VAN AFRIKA AFKOMSTIG!
NEW YORK! WAT IS DAT?
DAT LIGT IN AMERIKA.

OH! JE BRENGT ONS IN DE WAR. AFRIKA! AMERIKA!

IK BEGRIJP HET NIET GOED. IS ER IETS OP JE HOOFD GEVALLEN OF ZO?

NEE, IK BEN OP EEN PRACHTIGE VROUW GEVALLEN, VADER...
EEN NOGAL ZWARTE!

Ze werden ongerust en stonden perplex, alsof Antoine hen voorstelde om een pact met de duivel te sluiten.
IK WEET DAT JULLIE ER NOG NOOIT EEN HEBBEN GEZIEN...

IK HEB DAAROM KRANTEN MEEGEBRACHT... IK ZAL ZE JULLIE TONEN.

KIJK! HIER, IN LE PETIT JOURNAL...
Le Journal
KIJK!

DAT DAAR ZIJN ZWARTE VROUWEN!

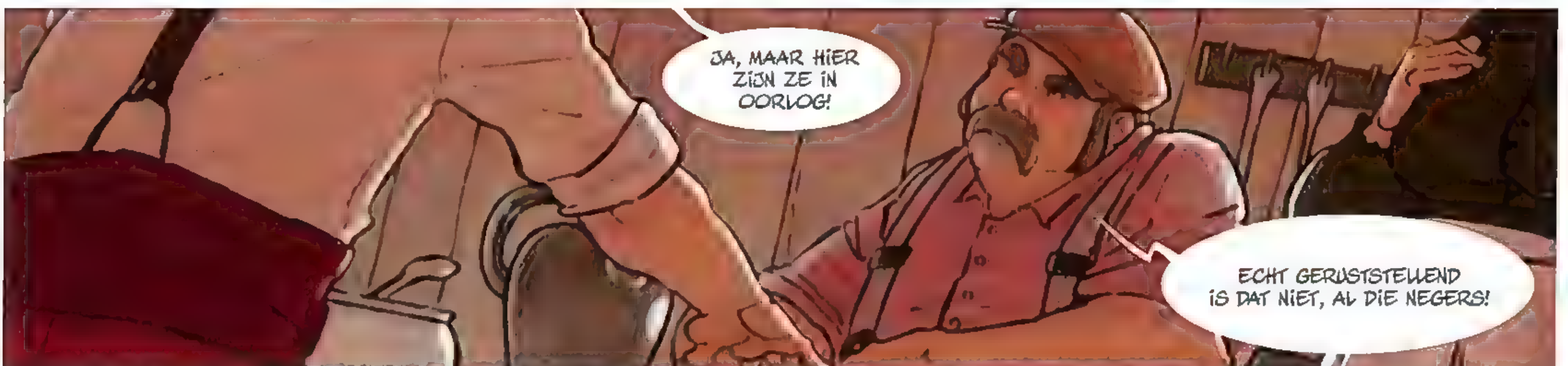

MIJN GOD! DIE KLEREN!
EN ZE ZIJN GEWAPEND!

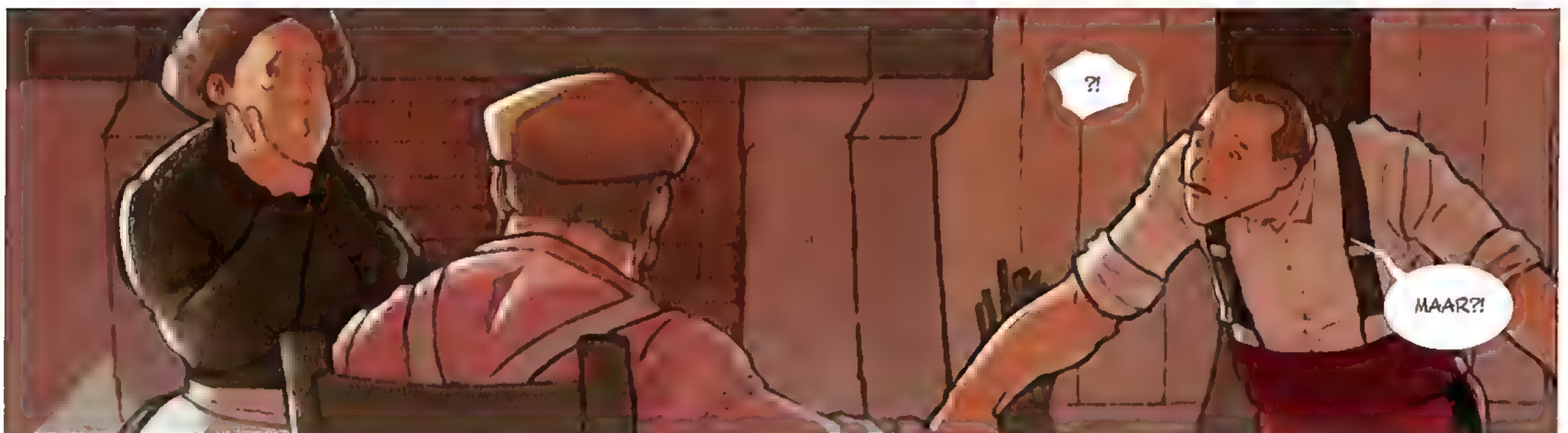

EUH... DAAR, EEN ANDER... EEN KONING EN ZIJN HOFHOUDING...

DIT ZIJN ER NOG...

OH! MIJN GOD!
HET ZIJN WILDEN!

JA, MAAR HIER ZIJN ZE IN OORLOG!
ECHT GERUSTSTELLEND IS DAT NIET, AL DIE NEGERS!

?!
MAAR?!

ZE ZULLEN JULLIE NIET OPETEN, HOOR!

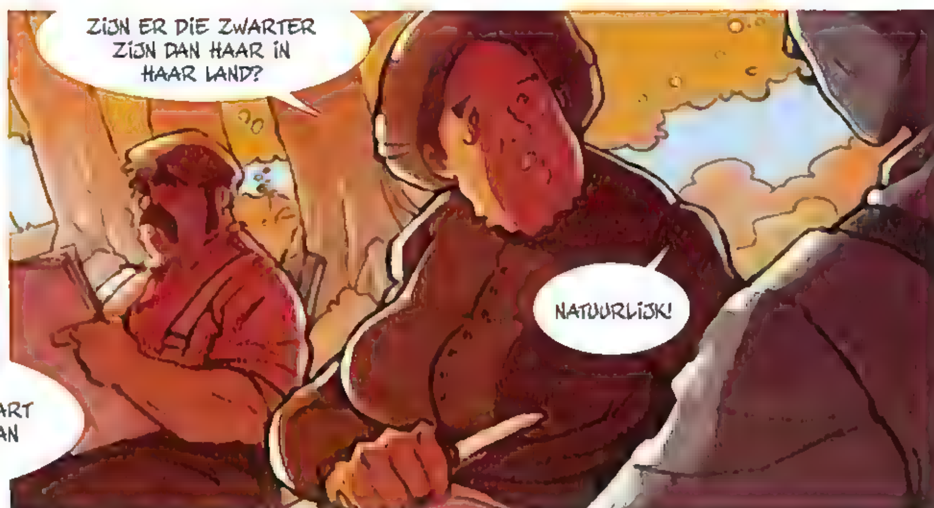

DE ZWARTEN ZIJN GEEN KANNIBALEN MEER! DAT ZULLEN JULLIE WEL MERKEN: NORÈNE IS DE ZACHTHEID ZELVE...
ZELFS ALS ZWARTE!

ZWART...
HOE IS DAT BIJ HAAR?
IS ZE HET OVERAL?

NATUURLIJK OVERAL!
ZOALS JIJ OVERAL WIT BENT, HÉ!

ZWART? IS ZE ZO ZWART ALS DIE KETEL DAAR?
MISSCHIEN WAT MINDER!

ZE IS ZWART, MAAR NIET AFSTOTELIJK ZWART.
HET KLEED VAN M'NEER DE PASTOOR IS ZWART EN ZIJ IS NIET LELIJKER DAN EEN WIT KOORKLEED.

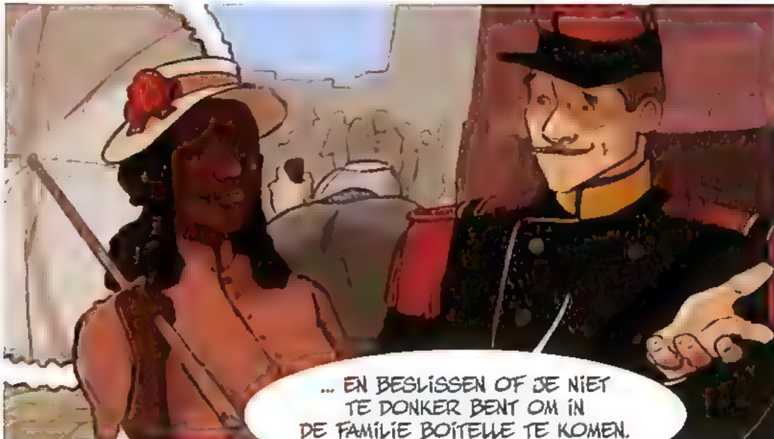

ZIJN ER DIE ZWARTER ZIJN DAN HAAR IN HAAR LAND?
NATUURLIJK!

DAT MOET GEEN PRETJE ZIJN!
NIET PRETTIGER DAN WAT ANDERS. JE BENT ER IN EEN MUM VAN TIJD AAN GEWOON.

MAAKT DIE HUID DE LAKENS NIET VUILER DAN BIJ ANDEREN?

NIET MEER DAN DAT VAN JOU, WANT HET IS HAAR EIGEN KLEUR!

NA NOG HEEL WAT VRAGEN, HEBBEN WE AFGESPROKEN DAT MIJN OUDERS JE TE ZIEN KRIJGEN VOOR ZE EROVER BESLISSEN.
HAVRE
OMDAT MIJN DIENST ER VOLGENDE MAAND OPZIT, ZAL IK JE ZO SNEL MOGELIJK NAAR HUIS MEENEMEN.
ZE ZULLEN JE ONDERVRAGEN EN...

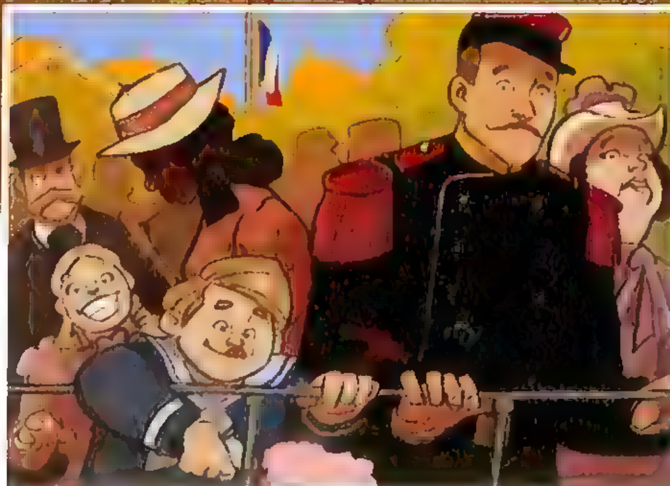

... EN BESLISSEN OF JE NIET TE DONKER BENT OM IN DE FAMILIE BOITELLE TE KOMEN.

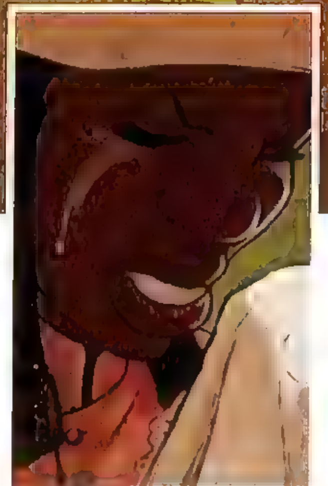

HA HA HA HA
HA HA HA !

WE LACHEN WEL, MAAR IK DENK DAT HET NIET ZAL MEEVALLEN...
WE ZULLEN ONZE GEDACHTEN WAT VERZETTEN. WAT DENK JE VAN EEN BEZOEKJE AAN DEZE TENTOONSTELLING?
Exposition coloniale
ACH JA, WAAROM NIET?

NU ZE HET TOCH EEN KEER OVER MIJN VOLK HEBBEN!

ONGELOFELIJK! WE ZIJN NAAR HET AFRIKAANSE DORP GEWEEST.
IN HET BEGIN DACHTEN WE DAT WE HET LEUK ZOUDEN VINDEN...

DE ONGELUKKIGEN!
ZE HEBBEN HEN DAAR VOORGESTELD ALS WILDE BEESTEN!

HET ZIJN WILDEN!

ZE DANSEN, ZE VOEREN AMBACHTELIJK WERK UIT...
MAAR IK VOND DAT ZE ONGELUKKIG WAREN.

HET LEEK WEL EEN DIERENTUIN! MIJN VRIENDIN IS ZIEK NAAR BUITEN GEGAAN!

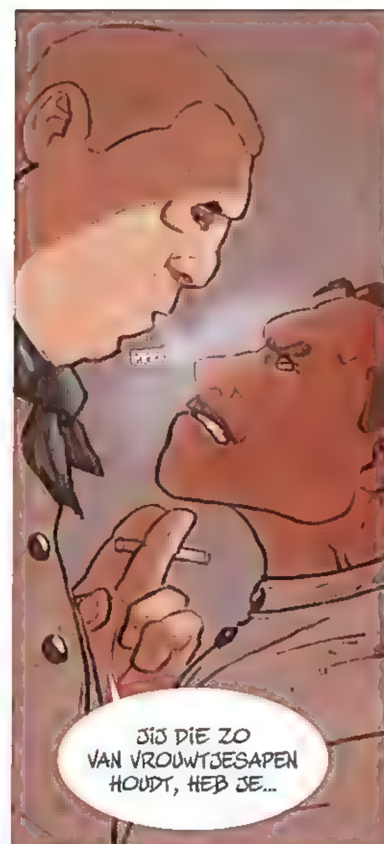

EN WAREN ER GORILLA'S ZOALS JE WIJFJE?

ZO IS HET GENOEG!

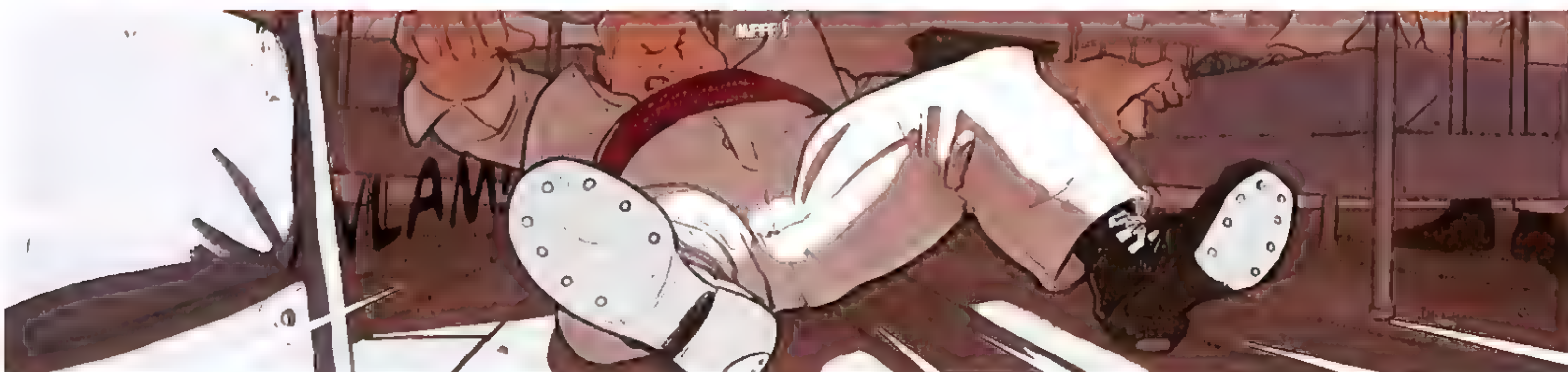

JIJ...
DURF JE TE HERHALEN WAT JE ZEI?

JA.

IK VROEG...
... OF JE VAN GORILLAWIJFJES HOUDT?...
ZO ZEI JE HET NIET.

JIJ DIE ZO VAN VROUWTJESAPEN HOUDT, HEB JE...

RAAAH!
AARGH!

VLAM!

OH! OH!
WIL DE BOERENPUMMEL VECHTEN ZOALS DE NEGERS?

DAT HAD JE NIET MOETEN DOEN, SNOTAAP!

OH, ANTOINE!
WAT IS ER MET JE GEBEURD?

EEN GRAPPIGE OPMERKING WAARMEE IK NIET KON LACHEN.
JE ZOU WAT MEER GEVOEL VOOR HUMOR MOETEN HEBBEN.

HEBBEN ZE JE UITGELACHEN?
JA... DAT IS HET.

JE BENT TE GEVOELIG.
WAT HEBBEN ZE TEGEN JE GEZEGD?
DAT JE TE STERK BENT? TE BOERS?

NEE...
GEWOON EEN KWESTIE VAN SMAAK...
OVER SMAKEN EN KLEUREN TWIST JE NIET, DAT WEET JE BEST.

OVER SMAAK VOOR KLEUREN WEL!
AH! IK SNAP HET...

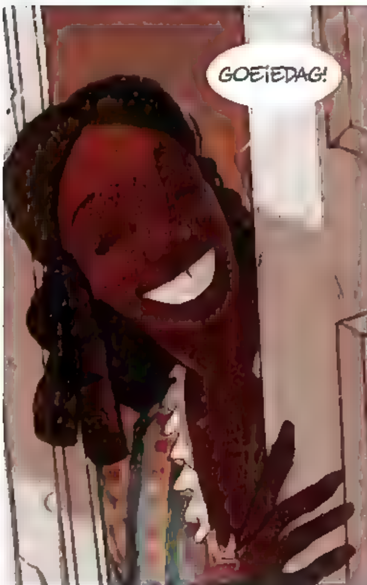

MAAR DENK LIEVER AAN VOLGENDE ZONDAG.

DAN BEN IK VRIJ EN GA JIJ MET ME MEE NAAR TOURTEVILLE...

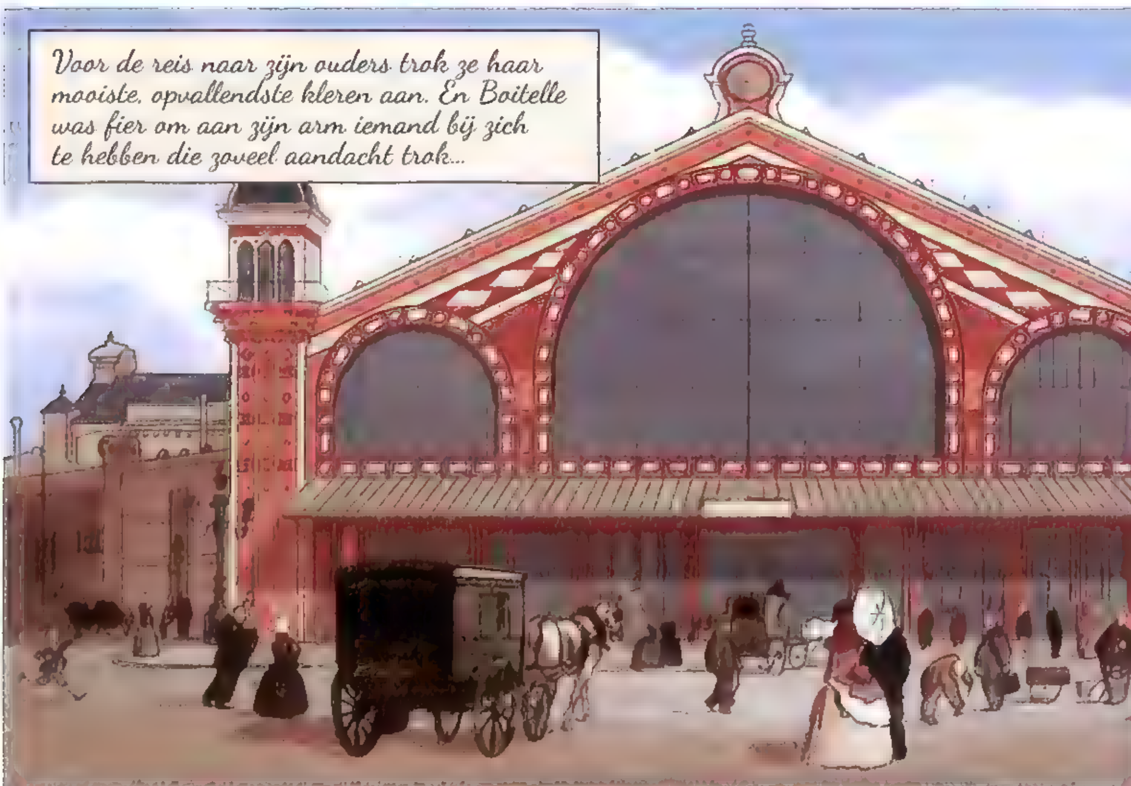

GOEIEDAG!

BEN JE KLAAR?
BIJNA.

ZIE IK ER MOOI UIT?
HET IS SUPER! JE ZAL INDRUK OP HEN MAKEN.

Voor de reis naar zijn ouders trok ze haar mooiste, opvallendste kleren aan. En Boitelle was fier om aan zijn arm iemand bij zich te hebben die zoveel aandacht trok...

TWEE TICKETS VOOR YVETOT.

AH! DE TREIN VERTRAAGT!

IK DENK DAT WE ER ZIJN...

EINDELIJK!
VERSE LUCHT!

ACHTERAAN,
ZE STAAN ACHTERAAN,
ZIE JE HEN?

NAAST
DE EZEL?
JA.

GOEIEDAG!

Bij het zien van de zwarte, opgedirkte dame in het bijzijn van haar jongen stond zijn moeder zodanig versteld dat ze geen woord kon uitbrengen.

AH! OUDERS! WAT BEN IK BLIJ JULLIE TE ZIEN!

De vader kon nauwelijks zijn ezel in toom houden die werd opgeschrikt door ofwel de locomotief ofwel de negerin.
EEEH!

PAPA.

MAMA.

IK STEL JULLIE VOOR AAN...

NORÈNE.

IK HAD
JULLIE GEZEGD DAT
ZE EEN SCHOONHEID
IS, HÉ...

... VERRASSEND!

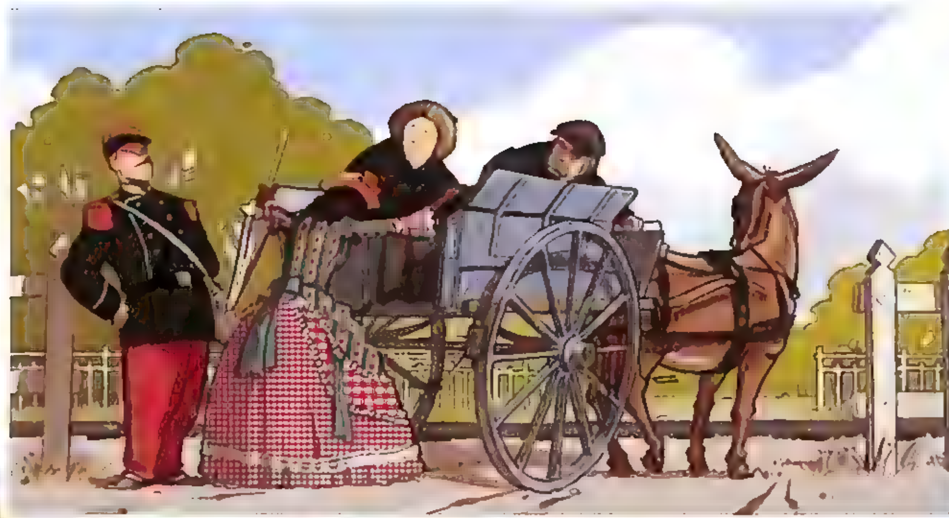

MAAR ZODRA JE
HAAR KENT, HAAR WERKELIJK
KENT, BESTAAT ER NIETS
AANGENAMERS OP
DE AARDE.

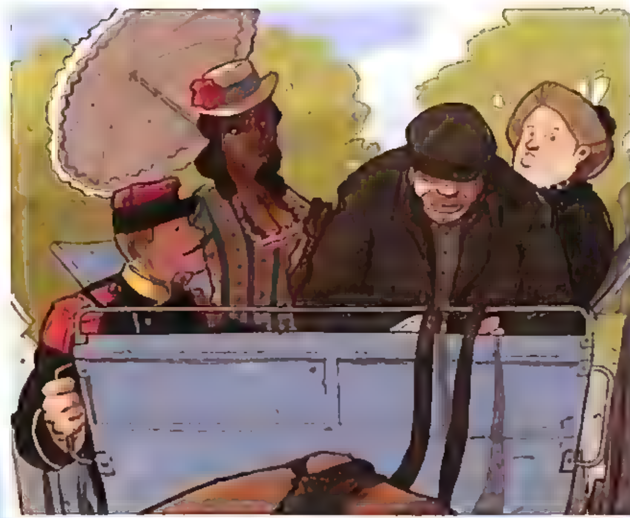

ZEG DAG TEGEN HAAR
ZODAT ZE ZO NIET MOET
BLIJVEN STAAN!

IK...
... IK HEET U
WELKOM.

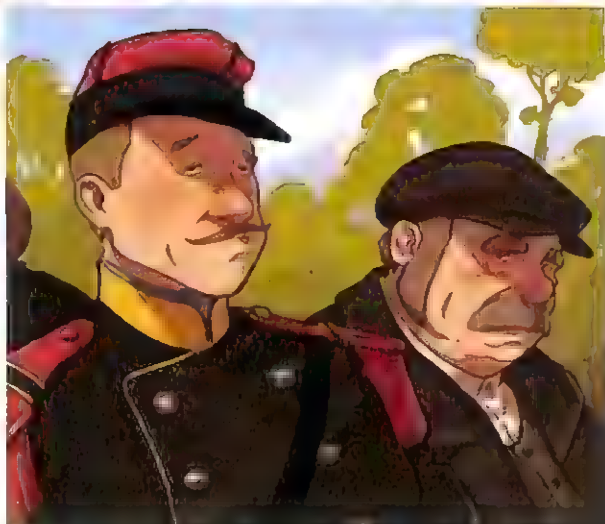

GOEIEDAG,
MEJUF-
FROUW.

KOM,
NAAR HUIS!

Niemand sprak. Een ongeruste Antoine floot een deuntje uit de kazerne...

De vader gaf de ezel van de zweep...

De moeder bekeek vanuit haar ooghoeken de negerin van kop tot teen. Haar voorhoofd en jukbeenderen glinsterden onder de zon zoals goed gepoetste schoenen.

WEL, HEBBEN WE NIETS TE ZEGGEN?

DAT VRAAGT TIJD!

DAT VRAAGT TIJD!

ZEG, MOEDER, VERTEL HAAR EENS HET VERHAAL OVER DE ACHT EIEREN VAN JE KIP...

Hij nam zelf het woord en vertelde luidop lachend dat onvergetelijke avontuur.
Het was een bekende klucht in de familie. De vader kende het van buiten en vrolijkte weer op bij de eerste woorden...

Zijn vrouw volgde snel zijn voorbeeld.

En de negerin begon bij het grappigste stuk zelf zo luid te lachen, met zo'n lange, rollende, klaterende lach, dat de opgewonden ezel een tijdje in galop reed.

Het ijs was gebroken. Er werd gebabbeld.

MEVROUW BOITELLE!

IK ZOU U GRAAG WILLEN HELPEN BIJ HET BEREIDEN VAN DE MAALTIJD...
IK...
MMH...

U VINDT EEN SCHORT IN DE KEUKEN.
GOED, MEVROUW!

WEL?...
WAT ZEG JE ERVAN?

HÉ?

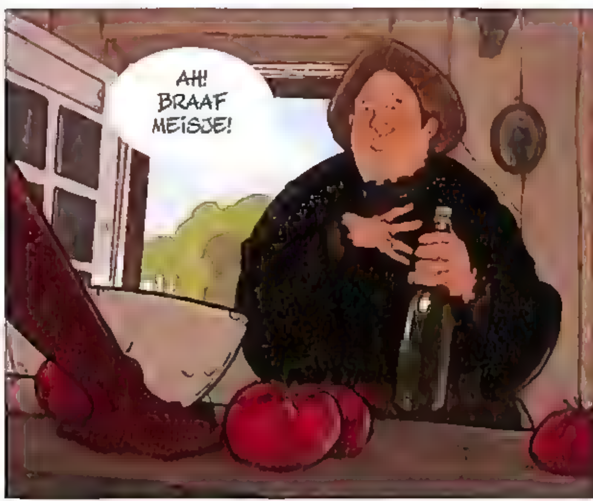

ZE IS TE ZWART!
HET IS ECHT TE VEEL!
IK WERD ER MISSELIJK VAN.

JULLIE WENNEN ER WEL AAN.

MOGELIJK, MAAR MOMENTEEL NIET.
GOED...
TERWIJL JE DE EZEL OP STAL ZET, GA IK KIJKEN WAT DAT LIEFJE UITVOERT!

OH!

IK..
IK MAAK EEN VOORGERECHTJE KLAAR.

AH! BRAAF MEISJE!

TOMATEN MET PETERSELIE IN DE OVEN! GOED ZO?
PERFECT. IK ZAL U HELPEN.
WE MAKEN HET SAMEN KLAAR TERWIJL DE MANNEN DE TAFEL BUITEN DEKKEN.

De maaltijd verliep goed, lang en vrolijk...

WAT DENK JE VAN EEN WANDELINGETJE IN DIT MOOIE WEER?
GOED IDEE.

WEL, VADER, WAT DENK JE OVER HAAR?
IK HEB ER GEEN MENING OVER. VRAAG HET JE MOEDER.

EN, MOEDER?...
WAT DENK JE OVER HAAR?
MIJN ARME JONGEN!
ECHT...
ZE IS TE ZWART!

TEGEN EEN BEETJE MINDER ZOU IK ME NIET VERZETTEN...

ZE LIJKT OP SATAN!
MAAR DIT IS TE VEEL!

JA.
VEEL TE ZWART...
Hij drong niet verder aan, wetende dat het oudje altijd koppig was, maar hij voelde in zijn hele hart een orkaan van verdriet...

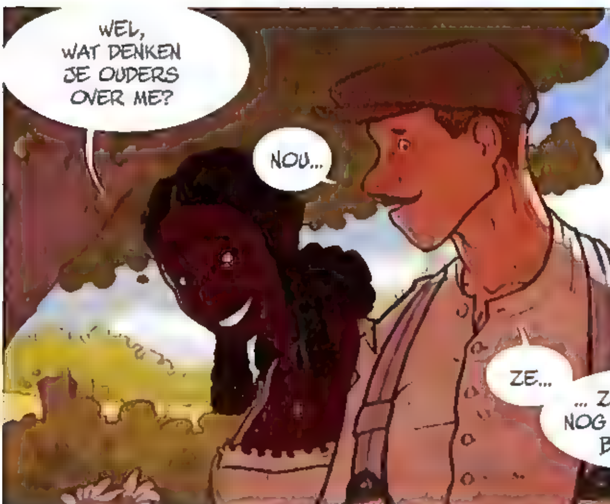

Hij vroeg zich af wat hij moest doen, wat hij moest bedenken. Hij was trouwens verrast dat ze er niet in was geslaagd om hen in te pakken zoals zij hem heeft verleid.
En ze wandelden alle vier traag door de velden terwijl het terug stiller werd.

HET IS ANTOINE, HIJ HEEFT EEN NEGERIN BIJ ZICH!
EEN NEGERIN? DAT WIL IK ZIEN!

KOM KIJKEN!
DE ZOON VAN BOITELLE HEEFT EEN ZWART-JOEKEL BIJ!

GOEIE GOD! ZO ZWART ZEG!

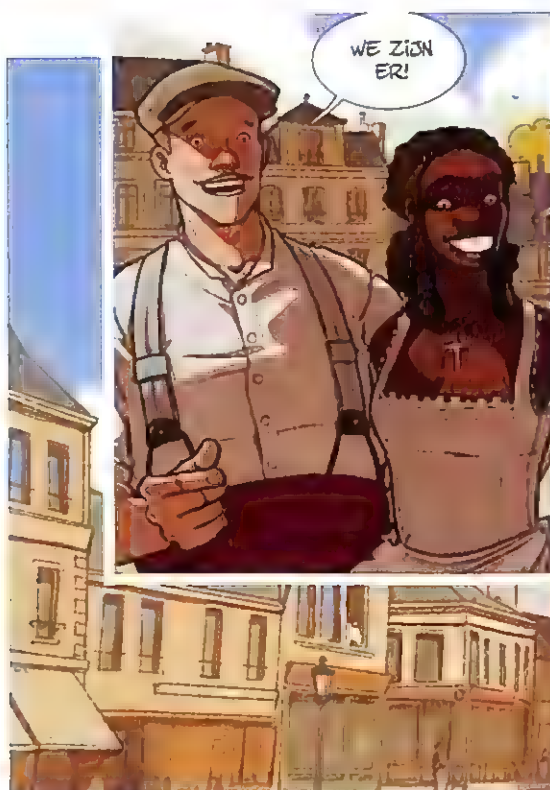

ZE LIJKEN INEENS GEHAAST!
MIJN GOD, MIJN GOD!
HA HA HA!

WEL, WAT DENKEN JE OUDERS OVER ME?
NOU...
ZE...
... ZE HEBBEN NOG NIET GOED BESLIST!

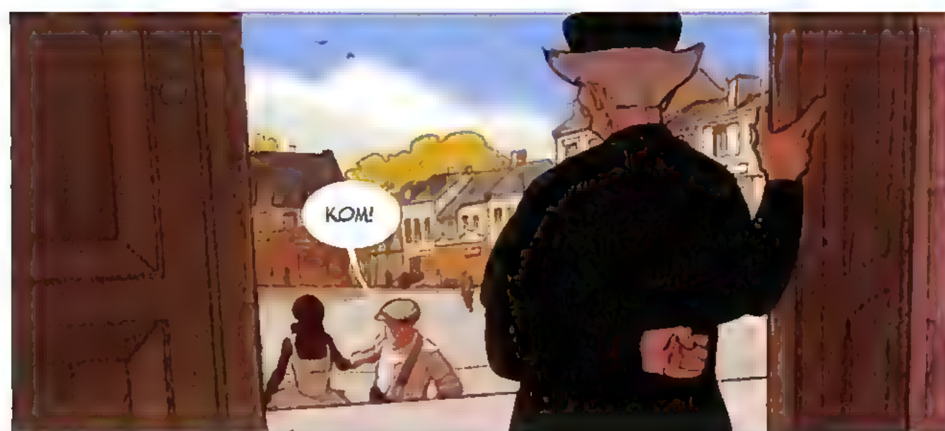

GENOEG!

IK GA TERUG!
...
IK OOK!

JAMMER!
KOM, IK ZAL JE IETS TONEN!

WE ZIJN ER!

DAT IS DE KERK WAARIN WE GAAN TROUWEN.

KOM!

EXCUSEER, MEVROUW...
DIT KAN NIET!

MAAR MENEER DE PASTOOR, DIT IS MIJN VERLOOFDE. HIER WILLEN WE TR...

NEE, ANTOINE!
JIJ BENT HIER GEDOOPT. MAAR DIT IS DE KERK VAN ONZE VOOROUDERS...
... VAN ONZE VADERS, ONZE MOEDERS EN AL HUN KINDEREN...

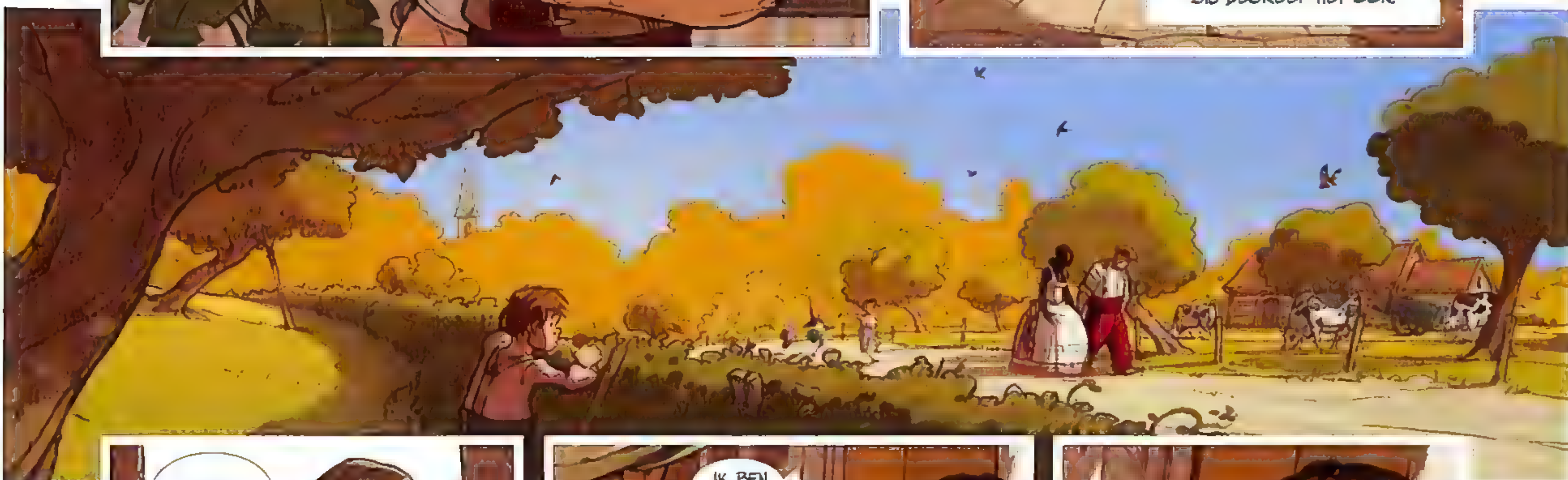

NIET VAN ONBEKENDEN.

ZOLANG IK LEEF, ZAL ER GEEN ENKELE ESMERALDA MIJN KERK BETREDEN!

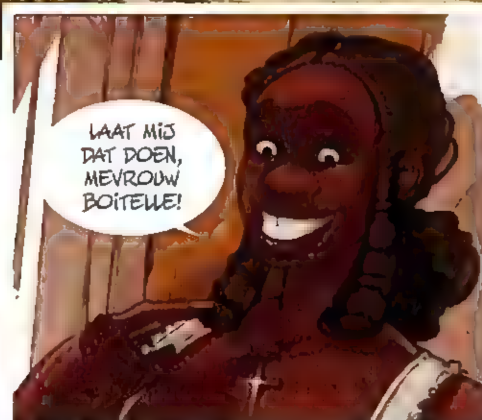

IK BEGREEP DAT HET OVER EN UIT WAS, DAT ER GEEN ENKELE HOOP MEER WAS, DAT IK NOOIT ZOU TROUWEN MET MIJN NEGERIN...

ZIJ BEGREEP HET OOK!

MAMA?

IK BEN WEG.
IK GA EIEREN RAPEN...

LAAT MIJ DAT DOEN, MEVROUW BOITELLE!

AH, IK HEB OOK MELK NODIG!

...!
IK GA WEL, MEVROUW BOITELLE.

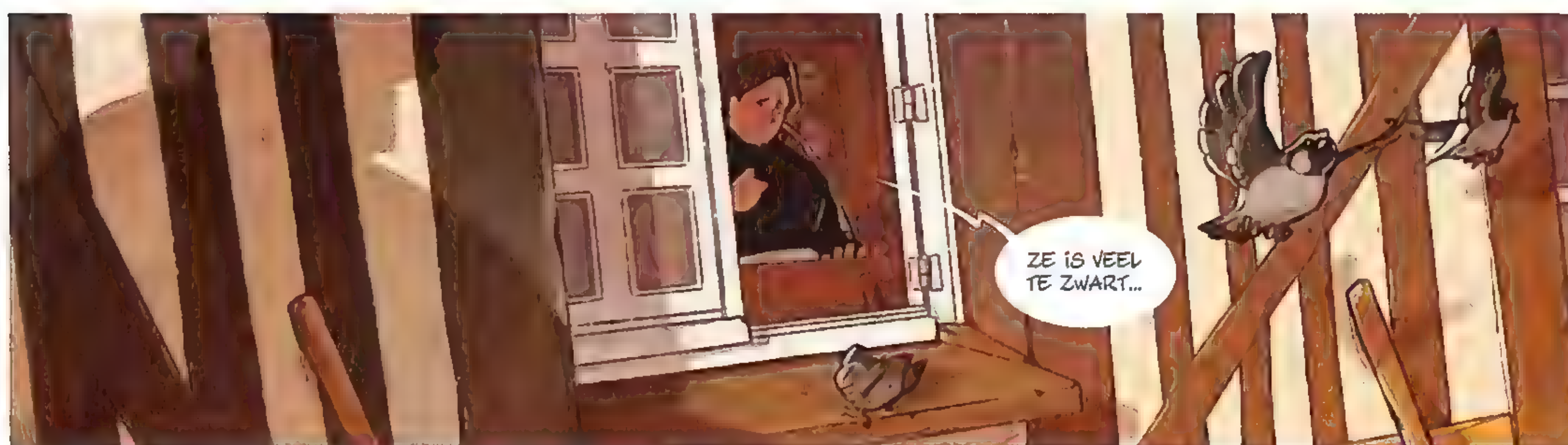

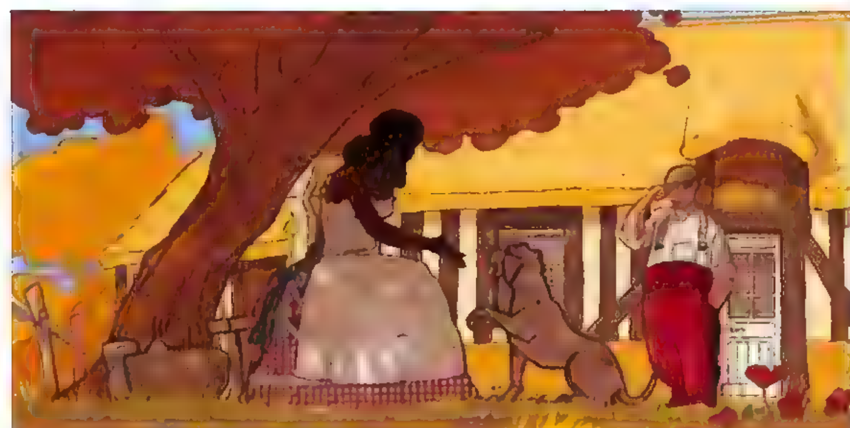

DESONDANKS IS HET EEN BRAAF MEISJE!

JAMMER DAT ZE ZO ZWART IS...

MAAR ECHT,
ZE IS TE ZWART!
IK ZOU HET NOOIT GEWOON RAKEN...

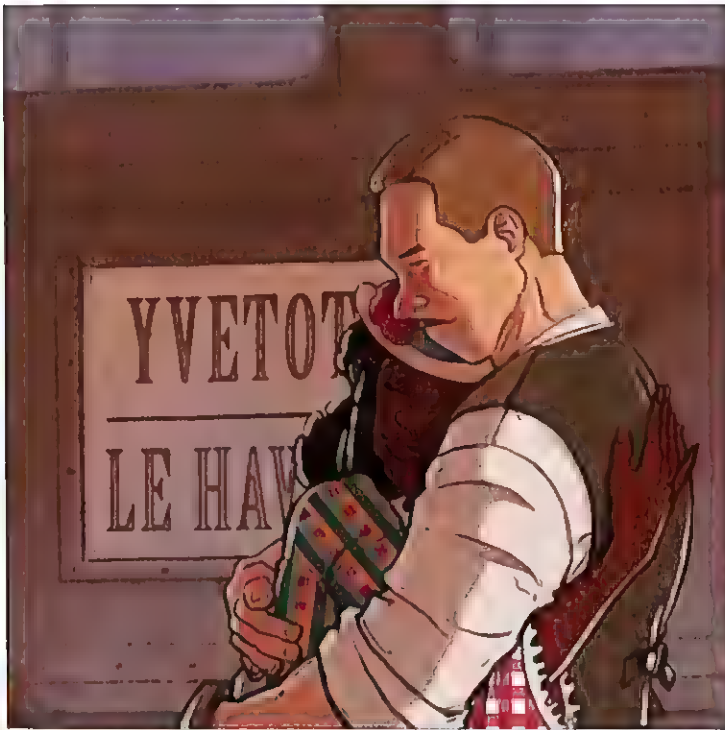

ZE MOET WEER NAAR HUIS, ANTOINE!

ZE IS VEEL TE ZWART...

ZE WIL HET NIET!
ZE VINDT JE...
... TE ZWART.

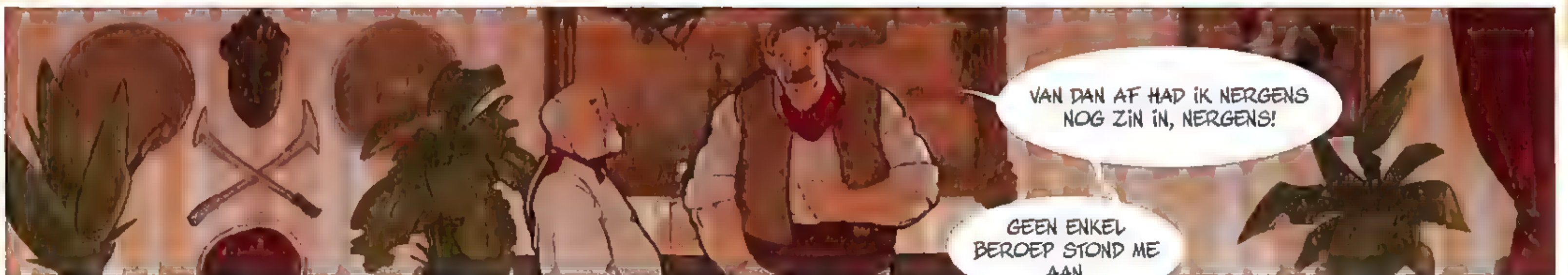

IK ZAL HET ER MET HEN NOG EENS OVER HEBBEN WANNEER JE WEG BENT.
HET IS NIET HOPELOOS...

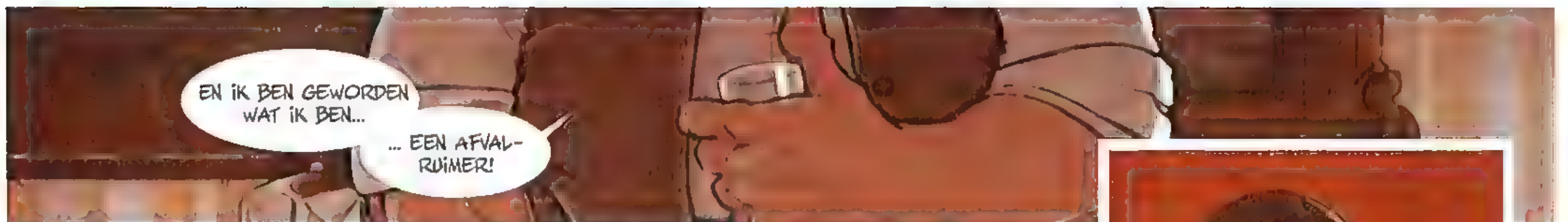

YVETOT
LE HAV

IK HEB NOG VEEL GESMEEKT BIJ MIJN OUDERS, MAAR ZE HEBBEN HET NOOIT GEWILD, NOOIT!
YVETOT

VAN DAN AF HAD IK NERGENS NOG ZIN IN, NERGENS!
GEEN ENKEL BEROEP STOND ME AAN.

EN IK BEN GEWORDEN WAT IK BEN...
... EEN AFVAL-RUIMER!

U...
U BENT NOCHTANS GETROUWD?!
JA, EN IK KAN NIET ZEGGEN DAT IK MIJN VROUW NIET AARDIG VOND WANT IK MAAKTE VEERTIEN KINDEREN MET HAAR.

MAAR ZE IS DIE ANDERE NIET! OH NEE!
OH NEE!

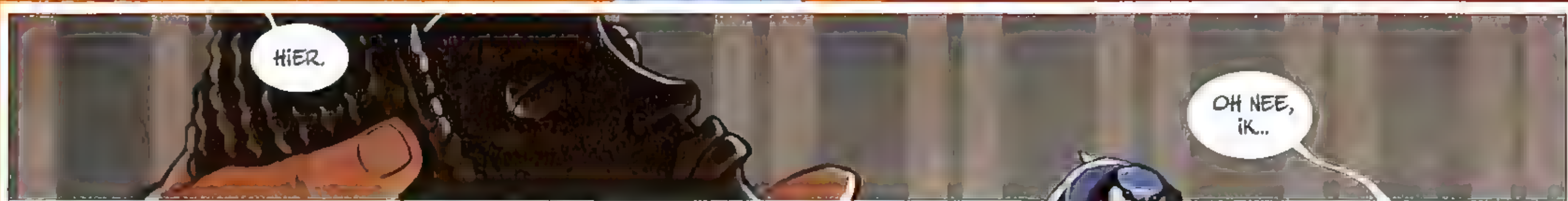

* LEES *ALLOUMA* VAN DE MAUPASSANT (GEBUNDELD IN *LA MAIN GAUCHE*, 1889).

De Voorkeur van Norène

Veertien kinderen! Boitelle heeft niet stilgezeten, zelfs al heeft hij in zijn leven nooit meer van de liefde geproefd, noch van Norène die als uitgestotene, als vernederde vrouw Le Havre verliet om werk te zoeken in Parijs. Terwijl Antoine Boitelle zich afreageerde op zijn baas, genoot Norène van het zomerbriesje dat door het gebladerte op de boulevard Poissonnière ruiste en dat haar met gesloten ogen een beetje herinnerde aan het Normandische platteland.

In Parijs zocht ze vergetelheid. Ze liep verloren in de hardvochtige stad en ze leerde er mannen misprijzen, met hun mooie praatjes en hun mooie beloften. Voortaan negeerde ze hun uitdagende knipogen en deed ze alsof ze de kwade blik van de vrouwen die haar met walging aankeken niet zag. Zowel daar als elders deed ze er alles aan om onopgemerkt te blijven.

Ze werd terug naar de realiteit geroepen door een opmerking van haar zoon, een grote kerel van zestien jaar, minder zwart dan zij, maar over wie er geen twijfel bestond over zijn afkomst. Hij was een briljante jongen, goed op school, wat zijn moeder heel trots maakte, maar hij had een moeilijk karakter, voortdurend defensief, heel kritisch, die plots een arme, haveloze, sjofele, baardige, licht kreupele donder uitlachte die de goot veegde...
– Oh! Kijk, mama! Die kerel lijkt wel een monster!
Norène draaide zich fel om en greep hem stevig bij de arm:
– Toinou! Ik wil niet dat je zulke dingen zegt! Die man doet het werk dat hij kan om zijn familie te eten te geven. Het is vuil werk, het is niet gemakkelijk. Hij zou wellicht liever binnen werken dan zo in de smerigheid...
Ze probeerde zich te kalmeren en ging verder:
– Mocht dat je vader zijn, zou je hem dan ook uitlachen?
– Nou, nee...
– Ah! Zie je wel... En hij heeft vast niet het geluk gehad om zoals jij te kunnen studeren om interessant werk te vinden... net zoals ik trouwens!
– Maar, mama, denk je dat blanken zich inhouden om me uit te lachen omdat ik zwart ben?!
– Ze lachen met wat ze niet kennen... En jij bent niet echt zwart, je bent een halfbloed en dat is niet hetzelfde! En lachen ze je op school niet uit?
– Ja, regelmatig, daarom werk ik zo hard, om de beste te zijn...
– In elk geval is die man een arbeider zoals de anderen! Dus lach je niet met hem! Je weet niet wat het leven voor jou in petto heeft... En vooral, verpest het niet door anderen uit te lachen als je een leraar wil worden. Wees nederig...

Haar stem trilde nog na toen ze aan haar vroegere geliefde dacht. Geen enkele man heeft haar ooit bemind zoals hij, en ze zou nooit zijn krachtige armen, zijn zelfzekere lach, zijn bijna naïeve vriendelijkheid en, jammer genoeg, zijn onderwerping als boerenzoon vergeten. Ze had hem graag zien vechten voor haar, hem zijn ouders zien trotseren en haar aan hen opdringen, daar in een uithoek van Normandië, in de landbouwgebieden waar een zwarte huid angstaanjagend was, heel angstaanjagend...
– Wat je huidskleur betreft, hernam ze, mag je je bezorgd maken, Toinou. Zelfs hier in Parijs komt het niet vaak voor... We zijn Afrikanen gebleven, of we dat nu willen of niet, vreemdelingen, onbekenden...
– Waar kwam je vandaan uit Afrika?
– Ah! Mocht ik dat weten! Ik heb je dat al verteld: ik weet niet waar ik vandaan kom, maar dat belet me niet om te weten waar ik heen ga!...

Op dat moment stond ze tegenover de gevel van het stadhuis van haar arrondissement en begon zonder nadenken de trappen te bestijgen die naar de ingang tussen de plechtige en imposante zuilen leidden.
– Wacht op mij!
Ze stopte, ging verder naar de zaal, stapte op een kantoor af waar "burgerlijke staat" stond vermeld en sprak de man aan die in het archief werkzaam was.
– Meneer, houdt u zich bezig met families, hun oorsprong... zoiets?
– Zoiets ja, waarom?
Ze aarzelde om te antwoorden, voelde zich verward en misschien een beetje ongemakkelijk door de onderzoekende blik van die man die een rustige indruk gaf. Hij had een verzorgd kapsel, een perfect getrimde snor, een dichtgeknoopt hemd onder een stijlvolle vest. Hij ging opnieuw zitten, misschien om haar beter te bekijken.
– Ik... Zoals u kan zien, ben ik...ben ik niet van hier...

– De meeste Parijzenaars komen niet van hier! Er zijn er heel veel van de Auvergne, Bretoenen, van de Savoye en dat is geen probleem, eerder een rijkdom! zei hij met een glimlach.
– Ja, ja... Zo is het! Ik vroeg me in feite af of het mogelijk is om je... herkomst uit te zoeken?
– De uwe, bedoelt u? Die van uw familie?
– Dat klopt! Is dat mogelijk?
– Oh! Beste mevrouw, dat is niet altijd eenvoudig! Alles is mogelijk, weet u, maar dat kan lang duren en duur worden... Vooral als er moet gereisd worden! En in dit geval is het niet de burgemeester die dat kan doen, dat had je gedacht! Er zijn mensen voor wie dit hun werk is...
Ze was ontgoocheld door het antwoord, maar genoot nog na van de onverwachte "beste mevrouw".
– Ah... Ja, ik... Ik twijfelde er al aan... Het was idioot om...
Ze was getroffen door haar eigen naïviteit, ze voelde zich belachelijk. Ze keek als een geslagen hond, aandoenlijk simpel, maar het toonde aan hoeveel de jonge vrouw van vijfendertig/veertig jaar discretie had geleerd. Ze ging weer weg, met het hoofd tussen de schouders, alsof ze zich wilde wegcijferen.
– Mevrouw! riep de man. Ga niet weg...
Hij verliet het loket door een kleine zijdeur en kwam voor haar staan.
– Ik... Het zou me een plezier doen er met u over te praten... om u misschien te helpen... Kunnen we elkaar terugzien om het erover te hebben? Woont u in de buurt of werkt u in de wijk?
– Ja, in de Folies Bergère.

– Nee?! Zeg me niet dat u er danst? wierp hij op, een verleidelijke lach in de kiem smorend.
– Nee, nee... Het spijt me, ik werk er gewoon als serveerster... Ze laten tegenwoordig trouwens geen zwarten toe op het podium...
– Ah ja, zoals de Zoeloes of de Amazones van Dahomey enkele jaren geleden. Maar dat zouden ze beter wel doen, dat zou aanslaan. Als ze dansen zijn ze heel mooi, die negerinnen...
– Hoe weet u dat, meneer?
De vraag kwam eruit alsof het een gevoelige snaar raakte want ze hield erg van dansen wanneer ze alleen was en ze aan de muziek van de Folies Bergère dacht. Hij antwoordde echter niet op de vraag en had het liever weer over haar:
– Noem me Fabien... Zeg, bent u er vanavond of morgen?
– Elke avond, meneer... Op de promenade!
– Wel, dan kom ik...
Ze vertrok en voelde in haar rug de blik van die rijpe, zorgzame man. Dit was ze niet gewoon.
– Wat moest je doen? vroeg Toinou, die op het voetpad bleef wachten en die bovenaan de trappen een man zag staan die naar hen keek.
– Oh! Niets! Een stom idee dat in me opkwam! Goed, jij gaat terug naar huis, zei ze hem en ze kuste hem. Ik ga werken!

Toen ze in de Folies Bergère aankwam, stond haar baas haar op te wachten. Hij zag er woedend uit. Het was niet de eerste keer dat hij haar aanviel.

– Zeg, Norène, je doet het op je gemak! Heb je gezien hoe laat het is? Kom nog één keer te laat en je kan gaan. Er is geen gebrek aan negerinnen voor een exotische toets. Je hebt vijf minuten om je om te kleden, geen minuut langer!
Ze ontweek een discussie. Het was uitgesloten dat ze dit werk zou verliezen dat ze met veel moeite te pakken kreeg na jarenlang schoonmaken en magere jaren. het had zijn charme om te werken tussen mooie heren en opgemaakte vrouwen. Het had niets meer te maken met de slonzige werkjes die ze moest uitvoeren. Bovendien hielp het de studies van haar zoon te betalen en kon ze ermee aantonen dat een zwarte kon slagen.

*
* *

De nacht begon te vallen toen Fabien de promenade overstak waar het al vol liep van iedereen in Parijs die zich graag liet opmerken. De vrouwen pronkten met hun jurken met franjes, mannen liepen te koop met hun sigaren, hun mantels en hun protserige, hoge hoeden. Dat kleine, poenige milieu dronk, lachte, danste, verleidde, ver van de rompslomp van het gepeupel waar ze allemaal op neerkeken. Fabien kwam er af en toe, maar zijn ambtenarensalaris liet hem niet toe om deel te nemen aan het Parijse nachtleven waar hij zich een beetje in ophield, in feite slechts in de buurt van de oppervlakkige, extravagante dellen en de arrogante, jeugdige aristocraten. Er waren gelukkig shows die hem af en toe aanspraken en zijn komst rechtvaardigden. Op die avond, in 1903, voerde nieuwkomer Mistinguett haar revue op, maar Fabien was niet echt voor haar gekomen.
Binnen de kortste keren, merkte hij Norène achter de bar op, daarna volgde hij haar met zijn blik om te zien welke zone ze bediende. Dan ging hij aan een tafeltje zitten en wachtte tot ze opdook, wat niet lang op zich liet wachten.
– Wat had meneer graag gewenst?
– Een absint... en een afspraakje!
Ze herkende plotseling de bediende van het stadhuis, ze voelde haar benen slap worden, ze hield een hand voor haar mond en ze wist niets te antwoorden. Niet ver daarvandaan merkte de baas haar gedrag op en vroeg zich af wat haar zo in de war kon brengen, temeer omdat er zich een gesprek leek te ontspinnen tussen haar en de klant en dat ze daar niet voor was aangenomen.
– We mogen hier niet praten! zei ze hem.
– Waar dan wel?
– Wacht buiten op me, over een halfuur ga ik ervandoor... Euh... Wat kan ik u tot zover aanbieden?
De baas bleef haar observeren tot ze terugkwam en ging in de weg staan wanneer Norène bij de bar kwam.
– Wat is er aan de hand met de klant van tafel 12? Een probleem?
– Maar, helemaal niet, meneer, helemaal niet.
– Nochtans zag je er geschokt uit toen je hem naderde. Ken je hem?
– Helemaal niet, helemaal niet...
– Pas op, Norène, geen gekonkelfoes met klanten! En ook geen afspraakjes maken tijdens de werkuren, dat doe je maar buiten je uren. Ik vraag me af of jouw... ras wel zijn driften kan onderdrukken. Het is hier geen bordeel!
– Maar?! Wat denkt u wel? Ik zou niet durven om...
– Oh, ik ken de vrouwen! En ik weet dat zwarte huid sommigen opwindt, ja?
Hij sloeg een hand op haar billen en voegde er gemeen aan toe:
– Vooruit, aan het werk! We hebben het er morgen verder over, in mijn kantoor... We komen er wel uit...
Licht beschaamd zorgde ze voor de bestelling van haar klant en ze hield zich voor om het op te dienen zonder een woord te zeggen, zonder zelfs een blik uit te wisselen, wat Fabien nauwelijks verraste want hij had vanuit zijn ooghoek gevolgd hoe de baas haar tot de orde riep.

Toen Norène naar buiten ging, wachtte Fabien haar op bij een straatlantaarn.
– Ah! Daar bent u! Ik dacht even dat u niet zou opdagen... Ik denk dat u problemen had met de baas.
– Oh! Wat opmerkingen, daar ben ik aan gewoon als vrouw... als kleurlinge...
– Zeg, het zal niets veranderen aan de zaak, maar mag ik u een koffie aanbieden op de kade...
– Een koffie? Een koffie... Ja, dat wil ik wel.
Bij de Tuilerieën leek hij een droom voor haar te laten uitkomen. In het begin van haar verblijf kon ze in de

mooie tuinen rondwandelen, maar ze ondervond dat ze de kinderen bang maakte en ze ontlokte hatelijke opmerkingen. Ze merkte nog altijd de verwijtende blikken op, maar ze was nu niet alleen. Fabien liep naast haar, voortdurend glimlachend, in extase in haar gezelschap en haar uitnodigend om hem te vertellen waar ze vandaan kwam. Hij hoorde haar praten over haar jeugd, haar leven, nagenoeg zonder haar te onderbreken.

– ... En toen mijn adoptiemoeder gestorven was, vond ik thuis een brief van de kapitein die de naam van de boot gaf en de datum waarop ze me in New York vonden... Dat is alles!

– New York, niets meer?

– Ik kom in feite uit Afrika.

– Dat zou genoeg kunnen zijn om te weten te komen waar die boot vandaan kwam... Je zou gewoon de haven van Le Havre moeten contacteren en dat zouden ze kunnen achterhalen... Hebt u dat niet gedaan?

– Nee... Ik heb Normandië nogal plots verlaten... Ik moest van een slechte herinnering weglopen...

– Zo? Welke?

– Ik weet niet waarom ik u dat zeg, maar hou het maar op een mooi liefdesverhaal met een brave man die zijn ouders niet kon overtuigen om met me te trouwen... Dat was zeventien jaar geleden. Dat is het!

– Is het de vader van die jongen die op straat op u wachtte.

– Ja.

– Wist hij het?

– Nee! Ze hebben me uit het *Café des Colonies* gegooid omdat ik zwanger was! Ik denk dat het morgen opnieuw

het geval zal zijn omdat ik met u heb gepraat!
– Ik zal eens met de baas praten. Ik regel het wel...
Ze staken de Seine over en de Eiffeltoren doemde op. Hij nam haar bij de arm en vroeg haar:
– Zeg, hebt u al gegeten?!...
– Euh, nee...
– Als u me uw voornaam zegt, nodig ik u uit...
– Norène, ik heet Norène...
– Mooie naam. Er bestaat een Engelse voornaam die erop lijkt: Noreen. Ik zag bij de burgerlijke stand ook een Norine passeren...
– Ik denk dat mijn moeder die voornaam heeft gekozen want ze was een Normandische...
– Koningin van het noorden?
– Wat?
– Norène, la reine du nord, de koningin van het noorden...
– Een zwarte koningin, in het noorden? Die zou beter uit het zuiden komen, toch?
– Inderdaad! Zoals de koningin van Seba, kent u haar?
– Dat zegt me niets! antwoordde ze lachend.
En dat was de eerste keer vanavond. Ze voelde zich goed, zo ineens, maar ze begreep niet waarom die man zich voor haar interesseerde en waarom hij zo lief was. Antoine was ook zo, maar zulke zachtaardige mannen hebben haar net een lesje geleerd! Een lieve en tegelijk sterke man, dat kon niet bestaan! Sinds ze Le Havre verliet, stapelde ze de ontgoochelingen en de slechte ontmoetingen op. Ze richtte zich beetje bij beetje op de opvoeding van haar zoon en op het werk, ze sprak weinig en had geen vrienden. Haar grootste plezier was het bezoeken van de markt in Les Halles. Ze snoof er voorzichtig de geur op bij de verse visstandjes wat haar deed denken aan het schort waar haar moeder haar handen aan afkuiste en waar ze als kind haar neus in snoot. Het was zo lang geleden, zo goed, die zorgeloze jaren!

Aan de voet van de Eiffeltoren vroeg Fabien haar of ze er al op was geklommen.
– Erop? Oh nee...
– Wel, dan neem ik u mee... Het is een geweldige plaats. Velen haten het. Maar ik ben er dol op. Een van mijn favoriete schrijvers, Guy de Maupassant, was tegen de bouw ervan gekant, zoals veel anderen. Wist u wat hij deed na de opening? Nee, natuurlijk niet. Hij ging ontbijten in een van de restaurants op de eerste verdieping. Weet u waarom, Norène?
– Euh, nee...
– “Omdat het de enige plaats is in de stad waar ik haar niet zie”, zei hij! Wel, dat is wat wij nu gaan doen...
Ze fronste de wenkbrauwen en leek op haar hoede.
– Bent u bang voor de IJzeren Dame of vertrouwt u me niet?
– Maar... Het is hoog... En misschien...
– En misschien loop ik een beetje te hard van stapel. Het spijt me, maar zo ben ik! Ik... ik doe wat ik zeg, ik zeg wat ik denk en dat speelt me parten. Wilt u misschien terug naar huis?...
– Nee, dat is het niet, meneer Fabien...
– Noem me alstublieft Fabien...
– Fabien, dat is het niet, maar ik ben zoveel aandacht niet gewoon. En het lachen... En ik vraag me bovendien af... of u getrouwd bent en of u zich aan het amuseren bent door me voor de gek te houden of zo?!
– Ik was getrouwd! Nu ja, bijna, met een Senegalese...
Ze keek verrast!
– Ja, ik verbaas u, dat is normaal, maar ik heb verschillende jaren in de koloniale administratie gewerkt in Dakar. Tussen ons gezegd en gezwegen, ik zou er graag naar terugkeren. Ik ben het bekrompen leventje in de hoofdstad beu...
– Senegal... Misschien kom ik wel van daar...
– Misschien... Zeg eens, Norène, droomt u soms van Afrika?
– Oh! Ja, dikwijls, maar het is stom om te dromen over iets dat je nooit hebt gekend.
– U hebt het gekend, maar het zit diep verscholen in u. Het moet gewoon opgefrist worden... Het zijn uw roots en ze zijn nog sterk in u aanwezig. Zoals onze dromen weten we niet waar die vandaan komen, waarom ze ons in de greep houden, maar je moet er alles aan doen om ze te verwezenlijken. Hebt u geen dromen?
– U bent een rare. Men heeft me nog nooit zulke dingen gevraagd... Maar het is wel waar, ik heb dromen, zoals iedereen...
– Ah?
– Om op een dag mijn eigen café, mijn *Café des Colonies*, te openen. En ook, dat klopt, om op dezelfde grond te wandelen als mijn voorouders, in Afrika...

– Wel, waarom opent u uw café dan niet daar, zo simpel is het... Met mij...
Ze was aangeslagen door het voorstel, niet goed wetend hoe ze moest reageren. Ze boog het hoofd, leek over van alles en nog wat na te denken om tenslotte haar verstand terug te winnen.
– U vergeet dat ik een zoon heb!
– Uw ogen lieten me hem inderdaad vergeten, Norène, maar dat is geen probleem. Hij zou er ook zijn plaats krijgen, vooral als hij slaagt in zijn eindexamen... Goed! En stormen we nu de trappen op? De lift is ook goed, maar die gaat te snel. Gaan we?
Langzaam klimmen ze omhoog. Norène stopte dikwijls, niet om op adem te komen, maar om van het uitzicht te genieten, van de fel verlichte straten en van hoe Parijs leek te groeien tijdens hun klim. daarna dineerden ze gewoon samen. Fabien had gevoel voor humor, vertelde grapjes over zijn collega's, niets ergs. Daarna overdonderde hij haar wanneer hij het over zijn Afrikaanse jaren had, over de zandwegen in Saint-Louis, de veelkleurige vissersboten van M'Bour, de mysterieuze waterlopen en het brakke water van Sine-Saloum, de slavenhandel op het eiland Gorée, de spoorlijn tussen Dakar en Saint-Louis waar hij werkte...

Na de maaltijd wandelden ze langs de kade en eindigden ze arm in arm, genietend van de stilte, de ogen op de sterren gericht... toen plots Norène hem ongerust vroeg:
– Zeg, Fabien, moet u op z'n minst niet aan uw ouders vragen om naar Afrika te vertrekken?
– Ik kan u verzekeren dat ik al oud genoeg ben om geen toestemming meer te hoeven vragen...

Didier Quella-Guyot

“Een aanval tegen **het platvloerse racisme** aan het eind van de 19de eeuw.”

Eind negentiende eeuw heeft vader Boitelle zich neergelegd bij een leven tussen het afval en rijdt hij met zijn kar naar al het vuile werk dat men aan hem toevertrouwt. Tijdens een bezoek aan het huis van meester Auballe blijft hij staan voor een beeldje van een “negerin” dat in hem herinneringen oproept. Op aandringen van zijn gastheer vertelt hij over zijn jeugd als soldaat in Le Havre waar hij droomde bij de exotische vogels en de schepen die naar verre landen afscheepten. Hij heeft het vooral ook over zijn verliefdheid op de mooie Norène, een jonge, Afrikaanse serveerster in het *Café des Colonies*. Hoewel de jonge soldaat van dan af aan een immense passie beleeft, stuit hij ook op het platvloerse racisme en op de weerstand van zijn ouders die haar voor een huwelijk naar hun zin “te zwart” vinden...

Collectie Bamboe

